

Народна скупштина
Републике Србије

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Program Ujedinjenih nacija za razvoj

Program: Odgovorno upravljanje

**PRIRUČNIK ZA BORBU
PROTIV KORUPCIJE NAMENJEN
NARODNIM POSLANICIMA**

**PRIRUČNIK ZA BORBU
PROTIV KORUPCIJE NAMENJEN
NARODNIM POSLANICIMA**

Autori

*Mari Laberž
Kevin Devo
Dejvid Bitam
Natanijel Heler*

Urednici:

*Fil Mašeza
Joalim Nahem*

Izrazi zahvalnosti:

Posebno se zahvaljujemo Noli Juraitis, Martinu Ulrihu i Priji Sudu, kao i Đovaniju Galu na njihovom neprocenjivom doprinosu stvaranju ovog priručnika. Takođe se zahvaljujemo Natanijelu Heleru i njegovom timu iz neprofitne organizacije Global Integrity za njihov značajan doprinos u vezi sa formulisanjem kriterijuma za procenu. Takođe smo zahvalni Sofi Haling, Juliji Kojtgen, Sedriku Jirgensenu, Rut Bekmans, Angi Timisini, Žan-Batistu Baribonekezi, Liku Damibi, Kristijani Pangalos, Sari Simono i Šarmejn Rodrigues. Najzad, ovaj priručnik ne bi bilo moguće stvoriti bez predanog rukovođenja parlamentaraca iz Globalne organizacije parlamentaraca za borbu protiv korupcije (GOPAC) tokom čitavog procesa njegove izrade, kao i bez njihovog aktivnog učešća u promovisanju njegove primene.

Originalni naslov:

Anti-Corruption Assessment Tool for Parliamentarians

Za izdavača:

Kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj u Srbiji

Urednici izdanja na srpskom:

Jelena Manić

Biljana Ledeničan

Marko Vujačić

Sonja Mazibrada

Prevod sa engleskog:

Novica Petrović

Dizajn i prelom:

Tatjana Kuburović

Štampa:

Publikum, Beograd

Tiraž:

200 primeraka

Prevod i štampanje ove publikacije podržali su Švajcarska agencija za razvoj i saradnju (SDC) i Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), u okviru projekta „Jačanje nadzorne uloge i javnosti u radu Narodne skupštine“.

Publikacija je izdata povodom održavanja Konferencije „Transparentnost i odgovornost za delotvoran nadzor: uloga parlamenta“, 21-22. maja 2015. u Beogradu, u Narodnoj skupštini Republike Srbije.

Stavovi izneti u publikaciji predstavljaju stanovište autora i ne odražavaju nužno stanovište Programa Ujedinjenih nacija za razvoj i Švajcarske agencije za razvoj i saradnju.

PREGOVOR

Korupcija nesumnjivo predstavlja jednu od najozbiljnijih prepreka razvoju ljudskog društva. Ona podriva demokratiju i pravnu državu, dovodi do kršenja ljudskih prava, remeti tržišta, snižava kvalitet života i omogućava organizovanom kriminalu, terorizmu i drugim opasnostima za bezbednost društva da uzmu maha. Korupcija osujećuje napore usmerene na ostvarivanje Milenijumskih ciljeva razvoja (MRC) tako što smanjuje pristup javnim uslugama i odvraća resurse od investiranja u javnu infrastrukturu, institucije i usluge.¹ Premda ona utiče na sve društvene klase i grupe, efekti korupcije najoštrije se ispoljavaju na ženama, siromašnim i marginalizovanim delovima populacije.²

Svake godine korupcija preusmerava više od 5% svetskog bruto društvenog proizvoda (BDP). Pranje novca je treća ekonomska aktivnost na svetu po obimu, u vrednosti od oko 500 milijardi dolara godišnje.³ Shodno tome, došlo je do izuzetnog rasta globalnog dijaloga o korupciji tokom protekle dve decenije. Korupcija se sada nalazi u prvom planu kada je reč o zahtevima građana, i ona predstavlja ključnu temu razgovora u okviru nacionalnih diskursa o globalnom razvoju, uključujući tu i konsultacije o planovima posle 2015. godine.

Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv korupcije (UNCAC) ratifikovale su gotove sve države,⁴ i ona je doprinela globalnom zamahu podrške borbi protiv korupcije. Konvencija je prvi pravno obavezujući globalni priručnik za borbu protiv korupcije koji državama potpisnicama pruža skup standarda, mera i propisa koje mogu i moraju primenjivati. Proces za ocenu usklađenosti sa UNCAC-om podstiču učešće više zainteresovanih strana na nacionalnom nivou, ali učešće zainteresovanih strana kao što su civilno društvo i poslanici je stvar izbora.

GOPAC i Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) uviđaju da poslanici imaju ključnu ulogu u sprovođenju Konvencije u delo. Premda Konvenciju potpisuje izvršna grana vlasti, parlament je odgovoran za donošenje zakona koji su neophodni za ispunjavanje obaveza koje proističu iz ovog međunarodnog ugovora. Kada se uspostavi nacionalni organ vlasti zadužen za borbu protiv korupcije, nacionalni parlament mora nadzirati važenje i sprovođenje u delo zakonske regulative za borbu protiv korupcije. Primenjujući svoja nadzorna ovlašćenja, parlament mora vredno raditi na tome da obezbedi dodeljivanje dovoljnih sredstava kako bi se osiguralo primereno sprovođenje u delo Konvencije. Konvencija sadrži odredbe kojima se države potpisnice obavezuju na to da prijavljuju svoj napredak u njenom sprovođenju u delo međunarodnoj zajednici, a međunarodna zajednica obavezuje se da sudeluje u nadziranju napredovanja država. Parlamenti treba da imaju snažnu ulogu u tom ciklusu izveštavanja i nadziranja.

Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) i Globalna organizacija parlamentaraca za borbu protiv korupcije (GOPAC) stvorile su Priručnik za procenu borbe protiv korupcije namenjen poslanicima kako bi pružili podršku njihovoj ključnoj ulozi u sistemu Konvencije UN protiv korupcije. Ovaj priručnik za procenu borbe protiv korupcije zajednički je sa uspehom testirano u Gani, Kirgistanu, Burkini-Faso, Maroku i Istočnom Timoru. Ono je posebno namenjeno poslanicima, i usredsređeno je na njihovu ulogu u obezbeđivanju delotvornog sprovođenja Konvencije u delo.

¹ UNDP: *Mainstreaming Anti-Corruption for Development*, 2008.

² UNDP: *Seeing Beyond the States: Grassroots Women's Perspective on Corruption and Anti-Corruption*, 2012.

³ IMF.

⁴ <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/signatories.html>.

Želeli bismo da istaknemo dva aspekta našeg priručnika za procenu borbe protiv korupcije.

Kao prvo, postoje mnogi međunarodni indeksi koji služe za rangiranje vlada i parlamenata ovog sveta, ali ovaj priručnik za procenu borbe protiv korupcije ne spada među njih. Umesto toga, naš je cilj da pomognemo poslanicima da procene sopstvenu delotvornost u borbi protiv korupcije u njihovim zemljama. Premda ovaj priručnik predstavlja sredstvo za samoprocenu, vršenje procene u saradnji sa drugim akterima (kako vladinim tako i nevladinim) nemerljivo bi doprinelo delotvornosti ovog priručnika procene time što bi dodatnim dokazima potkrepilo svoje rangiranje. Ovo može pomoći poslanicima da unaprede znanje u okviru države o tome kakve politike delovanja treba razvijati i kakve akcije treba preduzimati.

Kao drugo, ovo je prvi priručnik za procenu borbe protiv korupcije koji je posebno usredsređen na ulogu parlamentaraca u borbi protiv korupcije, a još konkretnije, na Poglavlje 2 UNCAC-a (o sprečavanju korupcije). Nadamo se da će ovaj priručnik za procenu poslužiti kao važan katalizator dijaloga, konsultacija na nacionalnom nivou i reformi politika delovanja, a naročito u vezi sa preventivnim merama, na primer, sa sprovođenjem u delo nacionalnih strategija za borbu protiv korupcije i jačanjem nacionalnih agencija za borbu protiv korupcije.

Za UNDP

PATRIK KOJLERS

Rukovodilac sektora

Grupa za demokratsko upravljanje

Za GOPAC

AKAŠ MAHARADŽ

Izvršni direktor

Biro za razvojnu politiku

SADRŽAJ

ODELJAK I

1. UVOD	11
A. Šta je Konvencija UN protiv korupcije?	11
B. Koja je uloga parlamenta u sprovođenju Konvencije u delo?	13
C. Čemu služi priručnik za samoprocenu namenjen poslanicima?	14
2. KORIŠĆENJE PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU	16
A. Kada se ovaj priručnik može koristiti?	16
B. Ko treba da učestvuje u vršenju procene?	16
C. Kako treba koristiti sredstvo za vršenje procene?	17
D. Kakvi se izvori podataka traže?	18
3. SLEDEĆI KORACI	20
A. Preporuke za delovanje	20
B. Širenje informacija	21

ODELJAK II

DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

(Pitanja za procenu)	23
1. Planiranje i praćenje borbe protiv korupcije	27
2. Finansijski nadzor	35
3. Standardi ponašanja	50
4. Dostupnost parlamenta i veze i odnosi sa građanima	58

DODATAK

KRAĆA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

Pitanja za procenu i kriterijumi vrednovanja	65
1. Planiranje i praćenje borbe protiv korupcije	65
2. Finansijski nadzor	66
3. Standardi ponašanja	69
4. Dostupnost parlamenta i veze i odnosi sa građanima	70

ODELJAK I

UVOD

U ovom uvodu objašnjava se kako je priručnik za procenu namenjen poslanicima povezan sa Konvencijom UN protiv korupcije, kao i na koji način ono može biti od pomoći parlamentima u njihovim nastojanjima da spreče korupciju i smanje njen nivo. Ovaj priručnik za procenu prikladan je za upotrebu u svakom parlamentu, bilo da ima dugu tradiciju ili da je ne tako davno osnovan, bilo da pripada parlamentarnom ili predsedničkom sistemu. Ovaj priručnik za procenu takođe mogu koristiti članovi skupština na nivou ispod nacionalnog kako bi poboljšali svoje razumevanje Konvencije i borbe protiv korupcije.

A. ŠTA JE KONVENCIJA UN PROTIV KORUPCIJE?

Konvencija UN o borbi protiv korupcije (UNCAC), koja predstavlja prvi pravno obavezujući univerzalni priručnik za borbu protiv korupcije, najobuhvatniji je međunarodni sporazum sklopljen u svrhu sprečavanja i borbe protiv korupcije. Stupila je na snagu decembra 2005. godine, a ratifikovalo ju je ili joj pristupilo 167 država (prema stanju na dan 29. avgusta 2013.).⁵ Ona postoji paralelno sa nizom regionalnih konvencija o borbi protiv korupcije kao što su Konvencija Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) protiv podmićivanja, Konvencija Afričke unije o sprečavanju i borbi protiv korupcije ili Interamerička konvencija o borbi protiv korupcije, da navedemo samo neke.

Korupcija, definisana kao zloupotreba poverenih ovlašćenja u svrhu lične koristi, ima širok raspon negativnih efekata na ljudska društva, sprečavajući ekonomski rast i razvoj, podrivajući demokratiju i pravnu državu, kršeći prava i deformišući delovanje tržišta.⁶ Kao što Kofi Anan ukazuje u svom predgovoru Konvenciji UN, premda je korupcija prisutna u svim zemljama, njeni su efekti najrazorniji u zemljama u razvoju. Ona u nesrazmerno velikoj meri pogađa siromašne, i predstavlja veliku prepreku ekonomskom razvoju i ublažavanju efekata siromaštva. U nastojanju da doprinese borbi protiv korupcije, Konvencija obavezuje države potpisnice na detaljno razrađen skup mera u četiri glavne oblasti: koraci u cilju sprečavanja korupcije; kriminalizacija korupcije i sprovođenje zakona u delo; međunarodna saradnja; povraćaj sredstava. Posredstvom ovih mera, Konvencija nastoji da promoviše integritet, jačanje međunarodne saradnje u domenu borbe protiv korupcije, odgovornost i valjano upravljanje, kako u javnom tako i u privatnom sektoru.

Šta se zahteva od država potpisnica Konvencije?

Od država potpisnica Konvencije UN zahteva se da usaglase svoje politike delovanja u domenu borbe protiv korupcije, procedure i zakonsku regulativu sa merama propisanim u odredbama Konvencije, uz pridržavanje principa koji važe u njihovim pravnim sistemima gde je to primereno. Pet glavnih oblasti delovanja države u skladu sa odredbama Konvencije su definisane, sledećim redosledom, u pet poglavlja ovog priručnika: preventivne mere (Poglavlje II), kriminalizacija korupcije i mere za sprovođenje zakona u delo (Poglavlje III),

⁵ Možete saznati u kome je statusu vaša zemlja što se tiče potpisivanja/ratifikovanja Konvencije na internet stranici: <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/signatories.html>.

⁶ Beleška UNDP o praksi borbe protiv korupcije, 2008.

međunarodna saradnja (Poglavlje IV), povraćaj sredstava (Poglavlje V) i tehnička pomoć i razmena informacija (Poglavlje VI). Ova poglavlja uključuju kako obavezujuće tako i neobavezujuće odredbe.⁷

Mehanizam ocene usklađenosti

Mehanizam ocene usklađenosti u svrhu sprovođenja Konvencije u delo uspostavljen je na Konvenciji država potpisnica održanoj u Dohi novembra 2009. Prema odredbama ovog Mehanizma, države potpisnice preuzele su obavezu da sprovode ocenu usklađenosti sa odredbama Konvencije posredstvom razmatranja od strane drugih država potpisnica. Prema ovim odredbama, svaka država potpisnica Konvencije vršiće ocenu usklađenosti i biti podvrgnuta oceni usklađenosti od strane drugih država potpisnica jednom u pet godina. Određivanje država koje vrše ocenu usklađenosti i koje se podvrgavaju oceni usklađenosti obavlja se nasumičnim izvlačenjem cedulja sa imenima država u toku sastanka Grupe za ocenu usklađenosti sa Konvencijom u delo. Prvi ciklus ocene usklađenosti, koji je započeo 2010. a završiće se 2014. godine, pokrivaće Poglavlja III i IV Konvencije (kriminalizacija korupcije i sprovođenje zakona u delo; međunarodna saradnja). Ukupan broj država podvrgnutih oceni usklađenosti bio je 27 u prvoj godini, 41 u drugoj godini i 35 u trećoj godini.⁸ Preostale države (približno 64) biće podvrgnute oceni usklađenosti tokom četvrte godine. Drugi ciklus ocena usklađenosti, koji će započeti 2014. godine, podvrgiće oceni usklađenosti preostala dva poglavlja: Poglavlje II (preventivne mere) i Poglavlje V (povraćaj sredstava).

Treća konvencija država potpisnica takođe je podržala sveobuhvatnu listu za proveru Konvencije u svrhu samoprocene, kao sredstvo koje treba da koriste sve države potpisnice kao prvi korak u okviru procesa ocene usklađenosti radi prikupljanja informacija u skladu sa Mehanizmom ocene usklađenosti.⁹

Da bi se taj proces ocene usklađenosti odvijao na smislen način, od ključne je važnosti da budu prikupljeni sveobuhvatni i pouzdani podaci o naporima koji se ulažu na nacionalnom nivou u cilju sprovođenja Konvencije u delo. Stoga se ocene usklađenosti sprovode na osnovu informacija dobijenih pomoću „Liste za proveru u svrhu samoprocene“ koje šalje svaka zemlja. Ova Lista za proveru u svrhu samoprocene predstavlja kompjuterski zasnovan sistem koji države potpisnice mogu koristiti da bi ustanovile postojanje praznina u svom sprovođenju Konvencije u delo, tako da se mogu ustanoviti potrebe za tehničkom pomoći i preduzeti mere da se poboljša stepen njihovog ispunjavanja odredbi Konvencije.

Očekuje se da će popunjavanje Liste za proveru predstavljati suštinski deo napred navedenog procesa ocene usklađenosti, ali ono se takođe može obaviti unapred nezavisno od tog procesa kako bi se dobila nezavisna procena infrastrukture za borbu protiv korupcije neke zemlje. U odredbama Mehanizma ocene usklađenosti pominje se da izveštaji o oceni usklađenosti neke zemlje moraju ostati poverljivi, ali se države potpisnice podstiču da uključe sve zainteresovane strane (i vladine i nevladine) kako bi se doprinelo stvaranju nacionalne strategije za borbu protiv korupcije i da bi se pratio napredak ka delotvornom sprovođenju Konvencije u delo.

⁷ <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/>.

⁸ UNODC, Progress report on the implementation of the mandates of the Implementation Review Group (Kancelarija UN za drogu i kriminal, Izveštaj o napretku sprovođenja u delo ovlašćenja Grupe za ocenu usklađenosti sa Konvencijom u delo), beleška Sekretarijata Grupe za ocenu usklađenosti sa Konvencijom u delo, Beč, 27-31 maj 2013.

⁹ Dodatne informacije o Mehanizmu revizije i Listi za proveru u svrhu samoprocene prema odredbama Konvencije UN mogu se pronaći na internet stranicama: <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/IRG.html> i <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/self-assessment.html>.

Države potpisnice podstiču se da upoznaju javnost sa nalazima dobijenim pomoću Liste za proveru, ali kao minimum se zahteva da izvršni rezimeji ovih izveštaja budu dostupni javnosti.¹⁰

Kancelarija Ujedinjenih nacija za drogu i kriminal (UNODC), kao Sekretarijat Konvencije država potpisnica, preduzimala je aktivnosti usmerene na obuku u cilju upoznavanja država potpisnica sa metodologijom procesa ocene usklađenosti. UNDP, oslanjajući se na svoj postojeći rad u vezi sa upravljanjem, takođe saraduje sa UNODC i GOPAC u svrhu pružanja obuke kako vladinim tako i nevladinim ekspertima u cilju unapređivanja znanja o oceni usklađenostisa Konvencijom i njenom sprovođenju u delo, te korišćenja procesa ocene usklađenosti sa Konvencijom kao prilike za proširivanje opsega znanja o upravljanju i reformama u domenu borbe protiv korupcije. UNDP je pripremio Smernice o samoprocenama u vezi sa sprovođenjem Konvencije u delo u vidu vodiča, korak po korak, za sprovođenje inkluzivne i participativne ocene usklađenosti sa Konvencijom uz korišćenje Liste za proveru u cilju samoprocene.¹¹

B. KOJA JE ULOGA PARLAMENTA U SPROVOĐENJU KONVENCIJE U DELO?

Parlamenti i poslanici imaju ključnu ulogu u borbi protiv korupcije i u raznim procesima predviđenim odredbama Konvencije UN.

U najširem smislu, oni su odgovorni za kvalitet i delotvornost zakonske regulative; za odobravanje nacionalnog budžeta i svih prihoda i troškova vlade; za delotvorno nadziranje rada izvršne vlasti; i za zastupanje interesa i stavova birača i nevladinih činilaca u stvaranju okvira nacionalne politike delovanja. Sve te jasno definisane funkcije parlamenta relevantne su u borbi protiv korupcije i mogu se iskoristiti da je učine delotvornijom. Parlamenti i poslanici naročito mogu:

- da imaju aktivnu ulogu u planiranju i sprovođenju u delo nacionalne strategije za borbu protiv korupcije, kao i prilikom osnivanja i jačanja relevantnih nacionalnih tela za borbu protiv korupcije, te u formulisanju i oceni usklađenosti relevantne zakonske regulative;
- da promovišu Konvenciju i imaju važnu nadzornu ulogu u praćenju i oceni usklađenosti napora na nacionalnom nivou usmerenih na sprovođenje u delo i odomaćivanje Konvencije;
- da saraduju sa izvršnom vlašću na jačanju politika i procedura u okviru borbe protiv korupcije;
- da pomažu u stvaranju koalicija organizacija civilnog društva i drugih zainteresovanih strana u cilju pružanja podrške potpunom pridržavanju odredbi Konvencije UN.

¹⁰ Mechanism for the Review of Implementation of the United Nations Convention against Corruption – Basic Documents (Mehanizam revizije sprovođenja u delo Konvencije UN o borbi protiv korupcije – osnovni dokumenti).

¹¹ Smernice su dostupne na internet stranici: http://asia-pacific.undp.org/practices/governance/documents/Guidance_Note-UNCAC_Self%20Assessments.pdf.

C. ČEMU SLUŽI PRIRUČNIK ZA SAMOPROCENU NAMENJEN POSLANICIMA?

Zašto stvarati priručnik za samoprocenu namenjen poslanicima?

Postoje mnogi priručnici koje su stvorila međunarodna tela u svrhu procene delotvornosti parlamenata i pomoći njihovom razvoju. Ovaj priručnik konkretno se usredsređuje na ulogu parlamenata u borbi protiv korupcije i na doprinos postupanju u skladu sa Konvencijom UN. On se sastoji od niza pitanja ili listi za proveru, a odgovori na njih poslužiće da se ustanove postojeće praznine u delotvornosti doprinosa parlamenta sprovođenju Konvencije u delo. Kada se pronađu najozbiljnije praznine, mogu se doneti planovi za jačanje parlamentarnih procedura za borbu protiv korupcije sa *ciljnim poboljšanjima* u domenu zakonske regulative, nadzora izvršne vlasti, kontrole budžeta i zaštite standarda ponašanja u javnom životu, već prema prilici. Procena se takođe može koristiti:

- kao *merilo*, prema kome se može meriti napredak u budućnosti;
- kao temelj za *dijalog* sa izvršnom vlašću;
- kao priručnik za *mobilisanje* javnog mnjenja i nevladinih aktera na temelju strategije za borbu protiv korupcije;
- kao sredstvo za *određivanje prioriteta* za podršku spolja i stručnu pomoć, kao i za međunarodnu saradnju.

Ovaj priručnik za procenu *nije* namenjen da služi za rangiranje parlamenata, već za procenu delotvornosti nekog parlamenta kada se radi o doprinosu borbi protiv korupcije.

Koja pitanja pokriva ovaj priručnik za samoprocenu?

Priručnik za procenu prevashodno pokriva odredbe Poglavlja 2 Konvencije UN, koje se tiče mera za sprečavanje korupcije. U tom smislu, prevencija se shvata u širem smislu, uključujući ne samo preventivne mere protiv korupcije, već i donošenje krivičnopravne zakonske regulative koja treba da deluje kao sredstvo odvraćanja od korupcije. U okviru četiri glavna odeljka, ovaj priručnik procene bavi se ulogom parlamenta u:

1. *planiranju i praćenju borbe protiv korupcije*, uključujući tu saradnju sa glavnim telom ili telima za borbu protiv korupcije i postavljanje pitanja izvršnoj vlasti o temama vezanim za korupciju i izveštaje o borbi protiv korupcije;
2. *nadzor finansija* u svim aspektima, uključujući tu odobravanje svih prihoda i troškova; sastav i delotvornost odbora za nadzor budžeta; praćenje izvlačenja resursa i prihoda; nadzor nad finansijskim priručnicima izvršne vlasti i korišćenjem fondova za vanredne izdatke; praćenje rada nezavisne revizorske institucije i njenih izveštaja; kapacitet parlamenta za analizu finansija i kontrolu sopstvenog budžeta; prevencija pranja novca;
3. *utvrđivanje i praćenje standarda ponašanja* za javne zvaničnike, izabrane i neizabrane; nadziranje tela za njihovo sprovođenje u delo; regulisanje sukoba interesa; staranje o tome da pravila o imunitetu parlamentaraca budu primerenog karaktera;
4. *staranje o tome da parlament bude dostupan*, kao i da informacije budu dostupne zainteresovanim segmentima javnosti, uključujući tu birače, organizacije civilnog društva i novinare, kako o pitanjima vezanim za korupciju tako i o onim opštijeg karaktera.

2. KORIŠĆENJE PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

- *Kada se ovaj priručnik može koristiti?*
- *Ko treba da učestvuje u vršenju procene?*
- *Kako treba koristiti priručnik za vršenje procene?*
- *Koji su izvori podataka neophodni?*

A. KADA SE OVAJ PRIRUČNIK MOŽE KORISTITI?

Najočiglednija početna situacija za korišćenje ovog priručnika za samoprocenu je kada se od vlade traži da podnese izveštaj o tome kako ispunjava odredbe Konvencije UN, i kada ona sama sprovodi postupak procene da bi utvrdila postojanje mogućih praznina u sprovođenju Konvencije u delo. Poslanici treba da insistiraju na tome da budu uključeni u ovaj proces ocene usklađenosti, naročito zbog toga što će se od njih očekivati da podrže sve mere u okviru politike delovanja, zakonske regulative ili troškove do kojih može doći prilikom sprovođenja u delo nalaza ocene usklađenosti. Jedan način davanja doprinosa oceni usklađenosti na nacionalnom nivou bio bi da sprovedu sopstvenu procenu delotvornosti parlamentarnih procedura u borbi protiv korupcije, koristeći ovaj priručnik. To bi se moglo posmatrati kao dopuna vladine sopstvene procene širih razmera, bilo da je ona sprovedena u okviru procesa ocene usklađenosti Konvencije ili pre toga.

Drugačija početna situacija za korišćenje ovog priručnika mogla bi nastati u vreme kada su pitanja vezana za korupciju dospela u žižu pažnje javnosti i medija u zemlji, bilo da se to neposredno tiče parlamentaraca ili ne. Korišćenje priručnika za procenu moglo bi se posmatrati kao način da parlament pokaže da preuzima inicijativu u naporima usmerenim na borbu protiv korupcije tako što razmatra sopstvenu delotvornost. Ako bi parlament to učinio na iskren i otvoren način, time bi se moglo povratiti ili učvrstiti poverenje javnosti u ovu instituciju kao celinu.

Jedna drugačija početna situacija mogla bi biti kada je parlament uključen u proces utvrđivanja potreba za razvojem ili tehničkom pomoći, na primer, u saradnji sa nekim spoljnim partnerom. Tu bi se priručnik za samoprocenu mogao odmah primeniti da bi se utvrdili ključni aspekti parlamenta kojima je neophodno osnaživanje. Premda su naponi usmereni na borbu protiv korupcije samo jedan konkretni aspekt rada parlamenta, mnoga pitanja uključena u to vezana su za šire funkcije parlamenta, bilo da se radi o kontroli budžeta, finansijskim kapacitetima, nezavisnosti od izvršne vlasti, nadzoru nad nezavisnim javnim agencijama i tako dalje. Doprinos parlamenta strategiji borbe protiv korupcije na taj način bi mogao poslužiti kao provera njegove delotvornosti uopšte uzev.

B. KO TREBA DA UČESTVUJE U VRŠENJU PROCENE?

Pošto se ovde radi o proceni parlamenta koja je namenjena poslanicima, oni čine prirodnu bazu u okviru koje treba birati članove tima za procenu. Tri stvari treba imati u vidu kada se odlučuje ko treba da učestvuje. **Kao prvo, treba se postarati da članovi tima uživaju dovoljan ugled među kolegama,** tako da nalazi do

kojih se dođe procenom imaju dobre izgleda da budu podržani. U timu može biti predsedavajući parlamenta ili njegov/njen zamenik. Takođe, tim za procenu može uključivati postojeći parlamentarni odbor koji se bavi korupcijom ili standardima u javnom životu. Ili to može biti *ad hoc* parlamentarna grupa osnovana za potrebe vršenja procene, sastavljena od članova za koje je poznato da se zanimaju za tu tematiku.

Druga stvar je pitanje reprezentativnosti. Da bi se osiguralo da nalazi dobijeni procenom budu prihvaćeni, sve veće grupe u parlamentu treba da budu zastupljene u timu za procenu, kako stranke na vlasti tako i opozicija. Premda raznolikost stavova može dovesti do nesuglasica oko odgovora na neka od pitanja vezanih za procenu, ili do predloga za preduzimanje akcije koji proističu iz nalaza, o tome se može otvoreno raspravljati tokom procesa procene. Takvo postupanje može osigurati da zaključci do kojih se dođe ne budu odbačeni kao stranački obojeni.

Treća stvar koju valja imati u vidu je to da članovi tima treba da imaju dovoljno stručnosti kako bi mogli odgovoriti na pitanja u vezi sa procenom. Većina pitanja vezana su za procedure i prakse koje predstavljaju internu stvar parlamenta, i stoga iziskuju dobro poznavanje tih procedura, kao i toga kako su one funkcionisale u praksi u novijoj istoriji parlamenta. Od ključnog značaja je, stoga, iskustvo i kolektivno pamćenje parlamentaraca koji su u to uključeni. Tu će ključnu ulogu takođe imati služba parlamenta, a možda i univerzitetski ili drugi stručnjaci spolja čija su specijalnost parlamentarne procedure date zemlje. Kada su pitanja takvog karaktera da uključuju grupe ili institucije izvan parlamenta, kao što je to slučaj sa manjim brojem pitanja, članovi tima mogu poželeti da obim svoje stručnosti prošire preuzimajući podatke direktno od takvih grupa ili njihovih ključnih članova.

Spoj ugleda, reprezentativnosti i stručnosti u okviru grupe za procenu obezbediće da nalazi dobijeni procenom budu autoritativni ili da imaju legitimitet među kolegama, te da bilo kakve preporuke proistekle iz takve procene budu ozbiljno shvaćene.

C. KAKO TREBA KORISTITI PRIRUČNIK ZA VRŠENJE PROCENE?

Priručnik za procenu obuhvata niz pitanja grupisanih prema već navedenim tematskim odrednicama.

1. *Planiranje i praćenje borbe protiv korupcije*, 2. *Nadzor finansija*, 3. *Utvrđivanje i praćenje standarda ponašanja*, 4. *Obezbeđivanje dostupnosti parlamenta*. Sva pitanja zasnovana su na standardima dobre procedure i prakse preporučenih u okviru odredbi Konvencije UN, a razradila ih je grupa parlamentaraca specijalizovanih za parlamentarne procedure vezane za borbu protiv korupcije. Da li parlament udovoljava tim standardima ili ne? Od članova tima za procenu traži se da odgovore direktno „da“ ili „ne“ na svako postavljeno pitanje.

Kraća verzija priručnika sadrži samo pitanja, i pruža brz pregled onoga što sadrži. Detaljna verzija sadrži razrađeniji model, navodeći predložene kriterijume koji bi opravdali biranje odgovora „da“ ili „ne“ na svako postavljeno pitanje. Te kriterijume treba koristiti samo kao smernice, a u nekim slučajevima oni predstavljaju ekstremne vrednosti u okviru spektra mogućih vrednosti. Čak i uz pomoć ovih kriterijuma može biti teško da se dođe do jasnog odgovora, ili dobijeni odgovor može zavesti na krivi put, u kom slučaju se može odabrati treća kućica označena „delimično“. Široki prostor u završnom stupcu ovog modela daje mogućnost za objašnjenje datog odgovora, ili da se pribeleže bilo kakve nedoumice ili neslaganja.

Neka od pitanja lakše omogućavaju da se da jasno formulisan odgovor „da“ ili „ne“. Na primer, u okviru pitanja o parlamentarnoj kontroli budžeta ili o odboru za javne finansije (2.5.1-8), prva tri pitanja traže kategoričke odgovore – da li takav odbor postoji, ko njime predsedava, kakav mu je sastav – sve je to čista faktografija. Na ostala pitanja – o ovlašćenjima odbora i delotvornosti korišćenja tih ovlašćenja – teže je odgovoriti tako kategorički, i ona mogu iziskivati kompleksnije ili iznijansirane odgovore. Tu lako može doći do nesuglasica među članovima grupe za procenu, i tu će biti važno da se utvrde razlozi za takve razlike u mišljenjima.

Takođe može doći do razlike u percepciji između članova vlade i onih koji su iz opozicionih stranaka.

Još jedna moguća razlika može se dogoditi zbog jaza između zvaničnih ovlašćenja i procedura dostupnih parlamentu i njegovim odborima, s jedne strane, i delotvornosti ili odlučnosti sa kojima se oni primenjuju u praksi. Delotvornost parlamenta u borbi protiv korupcije može biti umanjena ne samo zbog pomanjkanja odgovarajućih ovlašćenja ili procedura, već mogu postojati prepreke njihovom korišćenju u praksi, bilo zbog neadekvatnih resursa ili nedovoljne stručnosti, čvrste partijske discipline, percepcije o niskom stepenu političkog prioriteta, ili nekog drugog uzroka. Utvrđivanje postojanja takvih prepreka može predstavljati značajan doprinos bilo kakvoj proceni.

D. KAKVI SE IZVORI PODATAKA TRAŽE?

Pošto je ovaj priručnik za procenu namenjen poslanicima, i tiče se njihovih procedura i odgovornosti kada se radi o doprinosu borbi protiv korupcije, većina podataka neophodnih za odgovore na pitanja postavljena u svrhu procene nalaze se u okviru samog parlamenta. Poznavanje pravilnika o parlamentarnim procedurama i njihovog funkcionisanja u praksi stoga će predstavljati ključni resurs za vršenje procene. Ovo znanje poseduju poslanici na višim funkcijama, parlamentarno osoblje sa dosta radnog iskustva i spoljni eksperti koji poznaju nacionalni parlament, i koji će udruženim snagama biti u stanju da identifikuju izvore podataka za odgovore na pitanja koja su više istorijskog karaktera, na primer, broj slučajeva tokom perioda od pet godina kada su se poslanici pozivali na parlamentarni imunitet (3.6.4-5).

Posebno vredan izvor informacija predstavlja sekretar odbora za javne finansije, ili neki službenik tog ranga, ili generalni revizor, odnosno neko tog ranga, ko može biti službenik parlamenta ili neko naimenovan spolja. Izvestan broj pitanja (2.5.1-8, 2.10.1-3) biće direktno povezan sa njihovim aktivnostima, a oni će možda biti u stanju da pruže pomoć kada treba odgovoriti na pitanja opštijeg karaktera. Sekretari drugih parlamentarnih odbora posedovaće znanje koje je relevantno za davanje odgovora na druga pitanja (na primer, finansijski referent odbora za budžet za 2.1.1), ili službenik parlamenta na nekoj višoj funkciji može imati pristup relevantnim informacijama (2.7.1).

Među druge korisne izvore informacija mogu spadati:

- sekretar odbora ili nekog drugog tela odgovornog za održavanje standarda i privilegija (3.3.1 – 3.5.1);
- pravni referent ili savetnik zaposlen u parlamentu (3.6.1-5);
- kancelarija predsedavajućeg parlamenta (3.6.6);
- odeljenje za komunikacije parlamenta, ako postoji (3.6.7);

- biblioteka parlamenta ili služba za istraživački rad, koja bi posedovala vredna opšta znanja i pristup stručnim znanjima izvan parlamenta.

Za jedan manji broj pitanja, međutim, potrebni su podaci izvan parlamenta da bi se dao odgovor. Neki od tih podataka mogu se dobiti od komisije za borbu protiv korupcije dotične zemlje ili nekog drugog relevantnog tela, ili od zvaničnika u Ministarstvu finansija (pitanja **1.2.1-2, 1.4.1-4**). Nekoliko drugih pitanja tiču se percepcije ili učešća javnosti (**3.6.7, 4.1.1, 4.2.1-5, 4.3.2**), i tu će biti potrebno doći do podataka od birača, organizacija civilnog društva i medija. Javna slušanja organizovana od strane grupe za procenu ili parlamentarnog odbora na temu vezanu za ta pitanja, uz pozive ključnim svedocima da daju iskaz o tome, bila bi primerena u tih nekoliko slučajeva. Uz to, angažovanje međunarodnih organizacija kao što su GOPAC i UNDP može obezbediti veću podršku za samoprocenu i pružiti pristup informacijama koje možda ne bi bile dostupne drugačije.

3. SLEDEĆI KORACI

Kada je postupak procene završen i postignut dogovor o nalazima (ili su pak zabeleženi razlozi za neslaganja u mišljenjima), uslediće dva važna koraka. Jedan je da se formuliše skup preporuka za preduzimanje odgovarajućih koraka zasnovanih na tim nalazima; drugi je da se objave rezultati postupka procene, zajedno sa preporukama, u formi koja je lako dostupna parlamentu, vladi i drugim zainteresovanim stranama.

A. PREPORUKE ZA DELOVANJE

Postupak samoprocene nije zamišljen kao cilj sam po sebi, već kao korisno sredstvo za poboljšanje parlamentarnih procedura i kapaciteta za borbu protiv korupcije. Stoga će po okončanju postupka procene prvi sledeći korak biti da se razmotre pitanja gde je procenjeno da parlament ne doseže standarde dobre prakse u nekim aspektima (to jest, gde su birani odgovori u koloni „ne“ ili „delimično“). To bi zatim trebalo da bude osnova za raspravu o nizu preporuka za preduzimanje odgovarajućih koraka u svrhu poboljšanja delotvornosti parlamenta u domenu borbe protiv korupcije. Ti koraci mogu uključivati promene u proceduri, povećanje podrške osoblja, obuhvatniju obuku za članove tima za procenu, poboljšanje resursa, bolje komunikacije sa izvršnom vlašću i druge ključne reforme. Potom bi trebalo doneti akcioni plan i kategorizovati preporuke u više dimenzija: visok i nizak stepen prioriteta; kratkoročne i dugoročne promene; promene koje su u okviru kapaciteta parlamenta i one koje iziskuju saradnju sa drugim telima. U toj formi, akcioni plan takođe može pružiti osnovu za traženje tehničke pomoći od odgovarajućih spoljnih partnera.

B. ŠIRENJE INFORMACIJA

Poboljšanja ne dolaze sama po sebi, već samo ako se stvori delotvorna koalicija podrške koja omogućava da se zahteva njihovo realizovanje. U tom cilju, važno je objaviti nalaze i zaključke do kojih se došlo postupkom procene u čitkoj i lako dostupnoj formi. Takav dokument trebalo bi da sadrži kratku izjavi o kontekstu, svrsi i članovima tima za procenu. Usledio bi rezime nalaza, koji bi bili podeljeni u dve grupe: oni koji pokazuju da parlament udovoljava prihvaćenim standardima, i oni gde uopšte ne doseže te standarde ili im delimično udovoljava. Taj dokument završio bi se spiskom preporuka za predizumanje konkretnih koraka. Ovome bi se mogle dodati informacije o tome kako i gde doći do procene u punom obimu.

Taj dokument trebalo bi poslati svima čija bi podrška mogla biti neophodna za sprovođenje u delo preporuka za preduzimanje konkretnih koraka: drugim članovima parlamenta, naročito članovima relevantnih odbora; osoblju parlamenta; odgovarajućim članovima izvršne vlasti; organizacijama civilnog društva i institucijama uključenim u delovanje koje ima za cilj borbu protiv korupcije. Širi publicitet ovome mogao bi se dati posredstvom internet stranice parlamenta, medijskim kanalima i tako dalje. Članovi tima mogu biti zabrinuti zbog mogućeg jednostranog negativnog prikaza situacije. Premda uvek postoji verovatnoća da će mediji biti više zainteresovani za oblasti gde je ustanovljeno da su potrebne promene, taj dokument će takođe sadržati primere efikasnog delovanja parlamenta u domenu borbe protiv korupcije, na šta će biti skrenuta pažnja. Osim toga, dugoročno gledano, ovaj postupak procene može doprineti uspostavljanju boljih odnosa između parlamenta i medija, kao i smanjenju broja slučajeva korupcije koji mogu imati za posledicu negativan publicitet.

Članovi grupe za procenu mogu odlučiti da se ponovo sastanu posle odgovarajućeg perioda vremena, recimo, dvanaest meseci, da bi razmotrili efekat svoga rada i dali ocenu napretka postignutog na osnovu datih preporuka.

ODELJAK II:

**DETALJNA VERZIJA
PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU**

SADRŽAJ

1. PLANIRANJE I PRAĆENJE BORBE PROTIV KORUPCIJE	27
1.1 O PARLAMENTARNOM POTVRĐIVANJU KONVENCIJE UJEDINJENIH NACIJA PROTIV KORUPCIJE (UNCAC)	27
1.2 O ANGAŽOVANJU PARLAMENTA U PLANIRANJU I PRAĆENJU NACIONALNE STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE (ČLANOVI 5(3), 10. UNCAC).....	28
1.3 O ANGAŽOVANJU PARLAMENTA U ZVANIČNOM MEHANIZMU ZA REVIZIJU UNCAC (ČLANOVI 5(1 i 3), 63. UNCAC)	29
1.4 O ANGAŽOVANJU PARLAMENTA SA TELIMA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE (ČLANOVI 6. I 36. UNCAC)	31
1.5 O IZVEŠTAVANJU PARLAMENTA O BORBI PROTIV KORUPCIJE (ČLANOVI 10, 5(3), 63. UNCAC)	33
1.6 O RELEVANTNOSTI I DELOTVORNOSTI MEĐUNARODNE PODRŠKE (ČLAN 60. UNCAC)	34
2. FINANSIJSKI NADZOR	35
2.1 O TRANSPARENTNOSTI PROCESA USVAJANJA BUDŽETA (ČLAN 9(2) UNCAC)	35
2.2 O OVLAŠĆENJIMA PARLAMENTA DA ODOBRAVA SVE PRIHODE I RASHODE.....	35
2.3 O BUDŽETU PARLAMENTA I BUDŽETIMA AGENCIJA ZA PODRŠKU PARLAMENTU.....	37
2.4 O STANDARDIMA IZVEŠTAVANJA	38
2.5 O PARLAMENTARNOM ODBORU ZA NADZOR NAD BUDŽETOM (NPR. ODBORU ZA JAVNE FINANSIJE)	39
2.6 O OVLAŠĆENJIMA PARLAMENTA DA POZIVA SVEDOKE	41
2.7 O DELOVANJU PARLAMENTA PO PITANJU PRIHODA OD PRIRODNIH RESURSA I TRANSPARENTNOSTI (ČLANOVI 9(1,2) i 10. UNCAC).....	42
2.8 O KAPACITETU PARLAMENTA ZA FINANSIJSKU ANALIZU (ČLAN 9(2) UNCAC)	45
2.9 O KONTROLI PARLAMENTA NAD IZVRŠNOM VLAŠĆU (ČLAN 9(2) UNCAC).....	46
2.10. O KORIŠĆENJU REVIZIJE U PARLAMENTU (ČLAN 9(2) UNCAC)	46
2.11. O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I ANGAŽOVANJU PARLAMENTA NA POVRAĆAJU SREDSTAVA (ČLAN 14. i 58. UNCAC).....	48
3. STANDARDI PONAŠANJA	50
3.1 O USPOSTAVLJANJU STANDARDA DRŽAVNIH SLUŽBI (ČLAN 7 UNCAC).....	50
3.2 O MEHANIZMU ETIKE I PONAŠANJA (ČLANOVI 7(3), 8, 52(5 i 6) UNCAC).....	50
3.3 O SUKOBU INTERESA	54
3.4 O ŽALBAMA KOJE SE ULAŽU PROTIV POSLANIKA I O ISTRAGAMA	55
3.5 O PRAVNOM OKVIRU ZA POSLANIČKI IMUNITET (ČLAN 30. STAV 2. UNCAC)	56

4. DOSTUPNOST PARLAMENTA I VEZE I ODNOSI SA GRAĐANIMA	58
4.1 O CIVILNOM DRUŠTVU (ČLAN 13. UNCAC)	58
4.2 O BIRAČKOM TELU (ČLAN 13. UNCAC)	58
4.3 O INFORMACIJAMA (ČLANOVI 10. I 13. UNCAC)	60
4.4 O UREĐENJU LOBIRANJA	62

1. PLANIRANJE I PRAĆENJE BORBE PROTIV KORUPCIJE

1.1. O PARLAMENTARNOM POTVRĐIVANJU KONVENCIJE UJEDINJENIH NACIJA PROTIV KORUPCIJE (UNCAC)

1.1.1. Da li su poslanici u vašoj zemlji javno potvrdili UNCAC?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako su poslanici javno potvrdili UNCAC.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nije bilo napora od strane parlamenta da primeni UNCAC i ako ni jedan od njegovih članova nije javno govorio o njoj.				

1.1.2. Da li je bilo kakvog upoznavanja sa ili obuke poslanika i zaposlenih u parlamentarnim službama za UNCAC?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako postoje kratki izveštaji ili drugi dokumenti sa podacima o tome koje su izmene u zakonu primenjene (ili se planiraju/predlažu) kako bi se poštovala UNCAC. 'DA' ako su planirani kursevi obuke za poslanike i/ili njihove zaposlene o pitanjima koja se odnose na UNCAC i njenu nacionalnu primenu.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nema kurseva obuke po ovim pitanjima. 'NE' ako ne postoje izveštaji ili drugi dokumenti sa podacima o tome koje su izmene u zakonu primenjene (ili se planiraju/ predlažu) kako bi se poštovala UNCAC;				

1.2. O ANGAŽOVANJU PARLAMENTA U PLANIRANJU I PRAĆENJU NACIONALNE STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE (ČLANOVI 5(3), 10. UNCAC)

1.2.1. Da li su poslanici bili uključeni u nacionalnu ocenu primene strategije protiv korupcije, zakona i/ili propisa?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako je zvanična nacionalna ocena primene strategije protiv korupcije, zakona i/ili propisa utvrđena i parlament je imao ulogu u tom procesu ocene usklađenosti.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nema procesa ocene usklađenosti primene strategije protiv korupcije, zakona i/ili propisa. 'NE' ako postoji zvaničan proces ocene usklađenosti, ali parlament nije efektivno uključen, može da ima samo simboličnu ili posmatračku ulogu.				

1.2.2. Da li nacionalna strategija protiv korupcije ima okvir za praćenje (sa konkretnim ciljevima i merljivim pokazateljima)?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako nacionalna strategija za borbu protiv korupcije definiše okvir za praćenje koji može da pomogne u proceni primene strategije protiv korupcije i drugih povezanih napora. Taj okvir može da se sastoji od merljivih pokazatelja i ciljeva koji se odnose na te pokazatelje.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nacionalna strategija za borbu protiv korupcije ne sadrži neki okvir za praćenje koji može da pomogne u proceni primene strategije protiv korupcije, ili ako je taj okvir isuviše nejasan da bi bio od bilo kakve koristi.				

1.2.3. Da li su javno dostupne informacije koje opisuju taj okvir za praćenje i njegove rezultate za nacionalnu strategiju protiv korupcije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako su bilo kakvi izveštaji i statistike koji se izrađuju kroz primenu okvira za praćenje nacionalne strategije protiv korupcije raspoloživi na nekoj zvaničnoj web lokaciji vlade ili kroz druga sredstva informisanja.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako izveštaji i statistike koji se izrađuju kroz primenu okvira za praćenje nacionalne strategije protiv korupcije nisu raspoloživi na nekoj zvaničnoj web lokaciji vlade ili kroz druga sredstva informisanja. 'NE' ako ovim informacijama može da se pristupi samo putem zahteva za pristup informacijama ili sličnog zakonskog mehanizma.				

1.2.4. Da li je parlament konkretno pomenut u nacionalnoj strategiji i izveštajima o napretku kao institucija koja igra neku ulogu kako bi osigurao praćenje preporuka iz izveštaja o realizaciji borbe protiv korupcije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako nacionalna strategija i izveštaji o napretku nedvosmisleno pominju ulogu parlamenta u praćenje preporuka iz izveštaja o realizaciji borbe protiv korupcije.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako su nacionalna strategija i izveštaji o napretku nejasni u pogledu uloge parlamenta ili mu ne poveravaju odgovornosti vezane za praćenje preporuka iz izveštaja o realizaciji borbe protiv korupcije.				

1.3. O ANGAŽOVANJU PARLAMENTA U ZVANIČNOM MEHANIZMU ZA REVIZIJU UNCAC (ČLANOVI 5(1 i 3), 63.UNCAC)

1.3.1. Da li postoji neki skupštinski odbor koji je pozvan da učestvuje u oceni usklađenosti praćenju primene UNCAC?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako je neki skupštinski odbor pozvan da učestvuje u oceni usklađenosti i praćenju primene UNCAC. To bi mogao da bude neki novi, specijalno oformljen odbor ili neki postojeći odbor čija nadležnost obuhvata UNCAC.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nema skupštinskog odbora koji je pozvan da učestvuje u oceni usklađenosti i praćenju primene UNCAC.				

1.3.2. Da li je ovaj odbor aktivan (npr. da li je ovaj odbor održavao javna slušanja ili sastanke, da li je tražio savet i prikupljao činjenice iz izvora trećih lica, itd.)?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako ovaj skupštinski odbor održava redovna javna slušanja, ako je organizovao sastanke sa zainteresovanim stranama, ako (ili je) angažuje (angažovao) eksperte, prikupljao podatke ili je naručio konkretne studije kako bi se generisale relevantne informacije.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako taj skupštinski odbor nije preduzeo nikakve značajne mere kako bi učestvovao u oceni usklađenosti i praćenju primene UNCAC.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

1.3.3. Ako je vlada primenila obaveznu kontrolnu listu UNCAC za samoprocenu o poštovanju Konvencije, da li su poslanici angažovani u ovom procesu?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako su poslanici bili aktivno angažovani u primeni kontrolne liste za samoprocenu primene UNCAC.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako poslanici nisu igrali nikakvu ulogu u pogledu kontrolne liste UNCAC za samoprocenu ili ako njihova gledišta nisu uzeta u obzir.				

1.3.4. Da li su poslanici obavješteni o rezultatima ovog procesa?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' poslanici su dobili kompletan izveštaj o nalazima iz kontrolne liste UNCAC za samoprocenu.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' poslanici nisu dobili kompletan izveštaj o tim nalazima.				

1.3.5. Ako su poslanici upoznati sa rezultatima iz ove kontrolne liste za samoprocenu, da li su oni odgovorili na preporuke date u izveštaju odgovarajućim utvrđivanjem zakonodavne agende, i/ili jačanjem uloge parlamenta?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako su poslanici javno potvrdili UNCAC.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nije bilo napora od strane parlamenta da primeni UNCAC i ako ni jedan od njegovih članova nije javno govorio o njoj.				

1.3.6. Da li su poslanici imali priliku da revidiraju i doprinesu nacionalnim izveštajima koje Vlada dostavlja drugim regionalnim mehanizmima za praćenje korupcije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako je parlament revidirao i/ili doprineo nacionalnim izveštajima koje Vlada dostavlja drugim regionalnom mehanizmima za praćenje korupcije. npr. : <ul style="list-style-type: none"> • Konvenciji Afričke Unije o sprečavanju i borbi protiv korupcije • Interameričkoj konvenciji protiv korupcije (OAS) i MESISIC • APRM o upravljanju Sekretarijatu NEPAD (Afrika) • Protokolu o borbi protiv korupcije (Ekonomska zajednica Zapadnoafričkih država – ECOWAS) • Protokolu protiv korupcije (Južnoafričkoj razvojnoj zajednici - Southern African Development Community – SADC) • Izveštaji o napretku zemalja kandidata za EU. 				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako parlament nije učestvovao ni na kakav efektivan način, bilo revizijom ili direktnim doprinosom, nacionalnim izveštajima koje Vlada dostavlja drugim regionalnim mehanizmima za praćenje korupcije.				

1.4. O ANGAŽOVANJU PARLAMENTA SA TELIMA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE (ČLANOVI 6. I 36.UNCAC)

1.4.1. Da li postoje zakonske odredbe po kojima parlament ima nadzornu ulogunad glavnim telom ili telima za borbu protiv korupcije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako parlament ima zakonske instrumente da vrši nadzor nad glavnim telom ili telima za borbu protiv korupcije.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako parlament nema zakonske instrumente da vrši nadzor nad glavnim telom ili telima za borbu protiv korupcije.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

1.4.2. U praksi, da li je parlament u stanju da vrši nadzor nad ovim telima za borbu protiv korupcije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako parlament ugra ulogu nadzora nad glavnim telom ili telima za borbu protiv korupcije. (To može da se radi kroz javna slušanja, zahtevanjem izveštaja od ovih antikorupcijskih tela/agencija, i/ili sprovođenjem istraga kada je potrebno u vezi sa navodnim kršenjima dužnosti od strane članova ovih tela/agencija.)				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako parlament ne obezbeđuje nadzor za glavno(a) telo ili tela za borbu protiv korupcije. (Ovo će biti slučaj ako parlament ne održava slušanja sa šefovima ovih antikorupcijskih tela/agencija, ili ne zahteva bilo kakve informacije od njih.)				

1.4.3. Da li parlament igra aktivnu ulogu u procesu usvajanja budžeta kako bi osigurao da antikorupcijsko(a) telo(a) ima(ju) dovoljno resursa da realizuju svoje mandate?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako parlament ili neki (skupštinski) odbor koristi svoje zakonske instrumente da pažljivo ispita i osigura da neko antikorupcijsko telo ne bude neefikasno usled nedostatka sredstava.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nema instrumenata ili se instrumentine koriste od strane parlamenta ili nekog odbora kako bi se omogućila izmena državnog budžeta ili istraga i ispitivanje da bi se otkrilo nedovoljno finansiranje za antikorupcijsko(a) telo(a).				

1.4.4. Da li su poslanici bili uključeni u aktivnosti oko podizanja antikorupcijske svesti javnosti, u saradnji sa antikorupcijskim telom(ima)?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako su parlament, neka parlamentarna grupa ili jedan ili više parlamentaraca sarađivali sa nekim antikorupcijskim telom kako bi izrazili zabrinutost javnosti o korupciji.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako parlament ili neka grupa parlamentaraca nisu još uvek predvideli saradnju sa nekim antikorupcijskim telom kako bi izrazili zabrinutost javnosti o korupciji ili su delovali suprotno takvoj kampanji, ili ako nikakva takva aktivnost za podizanje svesti javnosti još uvek nije predviđena od strane parlamenta i nekog antikorupcijskog tela.				

1.5. O IZVEŠTAVANJU PARLAMENTA O BORBI PROTIV KORUPCIJE (ČLANOVI 10, 5(3), 63. UNCAC)

1.5.1. Da li postoje sistematske procedure koje omogućavaju poslanicima (a naročito, konkretnim antikorupcijskim odborima) da ispituju izvršnu vlast o pitanjima i izveštajima koji se odnose na korupciju?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako zakon utvrđuje proceduru/mehanizam za parlament kako bi koristio postojeće ili specijalne odbore ili tela da ispituju i/ili započnu neku istragu o pitanjima i izveštajima koji se odnose na korupciju.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nema sistematskih procedura za parlament da ispituje izvršnu vlast o pitanjima i izveštajima koji se odnose na korupciju.				

1.5.2. U praksi, da li poslanici mogu da koriste ove procedure i da ispituju izvršnu vlast o pitanjima i izveštajima koji se odnose na korupciju?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako postoje ili specijalni odbori ili tela koja su osnovana da ispituju i/ili pokreću istragu o pitanjima vezanim za korupciju kad god je potrebno. Politički pritisci ili drugi faktori ne sprečavaju parlament da koristi ovakve mehanizme.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako politički pritisci ili drugi faktori sprečavaju sposobnost parlamenta da ispituje i/ili pokrene neku istragu o pitanjima vezanim za korupciju. 'NE' ako je sprovođenje ove procedure izrazito stranački obojeno.				

1.5.3. Da li parlament ima pristup izveštajima od vlade o napretku u borbi protiv korupcije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako su izveštaji o napretku koje sačinjava izvršna vlast o borbi protiv korupcije na raspolaganju parlamentu na zahtev; neki ustanovljeni mehanizam obezbeđuje lak pristup ovim dokumentima zaposlanike. 'DA' ako su ovi izveštaji momentalno na raspolaganju širokoj javnosti, bilo preko interneta ili drugih sredstava informisanja.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako izveštaji o napretku koje sačinjava izvršna vlast o borbi protiv korupcije nisu na raspolaganju parlamentu na zahtev ili ako je neki ustanovljen mehanizam za obezbeđenje pristupa ovim dokumentima za poslanike nepotpun i sprečava momentalni pristup tim informacijama. 'NE' ako izvršna vlast kasni ili nekompletne informacije umanjuju korisnost raspoloživih informacija za parlament.				

1.6. O RELEVANTNOSTI I DELOTVORNOSTI MEĐUNARODNE PODRŠKE (ČLAN 60. UNCAC)

1.6.1. Da li je obezbeđena bilo kakva pomoć kako bi se pomoglo poslanicima da igraju delotvorniju ulogu u sprečavanju korupcije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako su parlament, zaposleni u skupštinskim službama ili parlamentarnim službama ili poslanici prethodno dobili podršku od međunarodnih eksperata u smislu: <ul style="list-style-type: none"> • jačanja kapaciteta za poslanike i zaposlene • konkretnu tehničku pomoć u vezi sa elementima UNCAC • neki koordinirani donatorski pristup. 				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako parlament, zaposleni u skupštinskim službama ili parlamentarci nisu dobili nikakvu značajnu podršku od međunarodne zajednice u pogledu UNCAC.				

1.6.2. Da li su ovi programi imali pozitivan uticaj?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako su ti programi tehničke pomoći/jačanja kapaciteta imali pozitivan, merljivi uticaj.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nije realizovan nikakav program tehničke pomoći/jačanja kapaciteta. 'NE' ako je program tehničke pomoći/jačanja kapaciteta rezultirao nikakvim, ili negativnim, uticajem.				

2. FINANSIJSKI NADZOR

2.1. O TRANSPARENTNOSTI PROCESA USVAJANJA BUDŽETA (ČLAN 9(2) UNCAC)

2.1.1. Da li se proces usvajanja budžeta odvija na transparentan način u fazi debate (tj. pre konačnog usvajanja), uz aktivno angažovanje poslanika?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako su debate o budžetu javne i evidencije o ovim postupcima lako dostupne. Autori pojedinačnih budžetskih stavki mogu lako da se identifikuju. Skoro svi pregovori o budžetu se obavljaju u ovim zvaničnim postupcima. Ta faza debate je imala koristi od aktivnog učešća poslanika.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako je parlament u praktičnom smislu isključen iz faze debate, barem u vezi sa nekim od najvažnijih budžetskih stavki. 'NE' ako postoji zvaničan, transparentan proces, ali većina stvarne diskusije i debate se dešava u drugim, zavtorenim okruženjima.				

2.2. O OVLAŠĆENJIMA PARLAMENTA DA ODOBRAVA SVE PRIHODE I RASHODE

2.2.1. Da li poslanici imaju ovlašćenje da odobravaju sve prihode (poreske stope, tantijeme, strukture naknada)?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako zakon utvrđuje da parlament mora da odobrava sve izvore javnih prihoda, tj. poreske stope, tantijeme, strukture naknada, tarife, itd.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako je zakon neodređen oko toga da li je potrebno odobrenje parlamenta za utvrđivanje novih izvora javnog prihoda. 'NE' ako zakon omogućava izvršnoj vlasti da odobrava izvore prihoda i/ili nove poreze bez saglasnosti parlamenta.				

2.2.2. U praksi, da li parlament odobrava sve prihode?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako izvršna vlast traži odobrenje od parlamenta po pitanjima javnih prihoda.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako izvršna vlast retko traži odobrenje od parlamenta po pitanjima javnih prihoda i/ili ako je bilo značajnih slučajeva kada je izvršna vlast jednostrano nametnula nove poreze, tantijeme, itd. bez konsultovanja parlamenta.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

2.2.3. Da li je odobrenje parlamenta takođe potrebno za 'značajne javne rashode', uključujući i za odbranu i druge 'osetljive' programe, i za lične budžete izvršnih vlasti?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako zakon nalaže da vladine rashode za odbranu, 'osetljive' programe, i za lične budžete izvršne vlasti mora da odobrava parlament. 'Značajni javni rashod' se definiše kao bilo koji projekat koji košta više od 1% od ukupnog nacionalnog budžeta.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako zakon ne govori o tome da li je potrebno odobrenje parlamenta za vladine rashode za odbranu, 'osetljive' programe, i za lične budžete izvršne vlasti. 'NE' ako su takve linijske stavke eksplicitno izuzete iz odobrenja parlamenta.				

2.2.4. U praksi, da li parlament odobrava ove rashode?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako izvršna vlast traži odobrenje od parlamenta za odluke o značajnim javnim rashodima, uključujući i za odbranu i druge 'osetljive' programe, i za lične budžete izvršne vlasti. Izvršna vlast izrađuje budžete i druga planska dokumenta navodeći raspodelu budžeta po stavkama sa objašnjenjima za te rashode i/ili održava javna slušanja kako bi prezentovala takva pitanja zakonodavnom odboru.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako izvršna vlast ne traži odobrenje od parlamenta za odluke o značajnim javnim rashodima, uključujući i za odbranu i druge 'osetljive' programe, i za lične budžete izvršne vlasti. Ne ulaže se nikakav značajan napor da se informiše parlament ili da se dobije njegov doprinos. 'NE' ako su takve konsultacije sa parlamentom konkretno izuzete po zakonu.				

2.2.5. Da li ukazi izvršne vlasti o javnim finansijama zahtevaju naknadnu reviziju i odobrenje parlamenta?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako zakon navodi da naredbe/ukazi izvršne vlasti o javnim finansijama zahtevaju odobrenje i reviziju parlamenta i svi izuzeci u odnosu na ovaj zakon su ograničeni po obuhvatu.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako nema zakona koji zahteva naknadno odobrenje ukaza izvršne vlasti ili zakon ne govori i takvoj reviziji i odobrenju.				

2.2.6. U praksi, da li se traži odobrenje parlamenta u pogledu takvih ukaza izvršne vlasti?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako izvršna vlast traži odobrenje od parlamenta za naredbe/ukaze izvršne vlasti o javnim finansijama ili parlament automatski blagovremeno započinje proces revizije.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako izvršna vlast koristi naredbe/ukaze o javnim finansijama bez saglasnosti parlamenta. 'NE' ako glavni izvršni organ vlasti koristi naredbe/ukaze izvršne vlasti da primenjuje praktične politike i budžetske programe kojima se parlament protivi.				

2.3. O BUDŽETU PARLAMENTA I BUDŽETIMA AGENCIJA ZA PODRŠKU PARLAMENTU

2.3.1. Da li parlament ima ovlašćenje da formuliše i odobrava svoj sopstveni budžet i budžete svojih agencija za podršku?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako parlament ima pravo da formuliše i predlaže predloge budžeta za sebe i svoje agencije za podršku u toku diskusija o budžetu/faze debate.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako parlament nema zakonsko pravo da učestvuje u izradi ili debati o svom budžetu ili o budžetima svojih agencija za podršku.				

2.3.2. Da li postoje sredstva koja su konkretno namenjena za opoziciju u budžetu parlamenta?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako zakonodavstvo utvrđuje budžetsku pomoć za stranke ili poslanike iz opozicije, uključujući i finansiranje istraživanja, edukaciju glasača i komunikaciju.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako zakonodavstvo ne utvrđuje bilo kakvo finansiranje/nedovoljno finansiranje za stranke/ poslanike iz opozicije.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

2.3.3. Da li budžet parlamenta uključuje osiguranje sredstava za profesionalce zaposlene u parlamentu za podršku odborima?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako budžet parlamenta uključuje osiguranje sredstava za profesionalce zaposlene u parlamentu za podršku odborima. Ta osigurana sredstva su dovoljna da se angažuju dobro pripremljeni, nezavisni službenici za uspešno pomaganje skupštinskim odborima.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako budžet parlamenta ne uključuje osiguranje sredstava koja se odnose na profesionalce zaposlene u parlamentu za podršku odborima. Da bi angažovali takve službenike, poslanici lično moraju da plaćaju njihove plate i troškove ili da traže podršku iz spoljnih izvora, uključujući i strane donatore. 'NE' ako budžet parlamenta uključuje osiguranje sredstava za takve profesionalne službenike, ali su ona nedovoljna da se angažuju dobro pripremljeni službenici za podršku. 'NE' ako ti službenici nisu nezavisni ili podržavaju samo članove vlade.				

2.4. O STANDARDIMA IZVEŠTAVANJA

2.4.1. Da li postoje standardi za redovno izveštavanje parlamenta o stvarnim prihodima, rashodima i rezultatima?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako se od izvršne vlasti zahteva da dostavlja redovne izveštaje o upravljanju javnim finansijama parlamentu. Ta obaveza uključuje obezbeđenje lakog i konzistentnog pristupa takvim izveštajima.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako izvršna vlast nema nikakvu obavezu da dostavlja redovne izveštaje o upravljanju javnim finansijama parlamentu.				

2.4.2. U praksi, da li postoji sistem koji dobro funkcioniše za izveštavanje parlamenta o realizaciji koji pokazuje šta je postignuto sredstvima koja su potrošila ministarstva?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako mehanizam izveštavanja o upravljanju javnim finansijama izvršne vlasti obezbeđuje redovne i detaljne izveštaje parlamentu u formatu koji se lako razume.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako u zakonu ne postoje takvi zahtevi za izveštavanje o upravljanju javnim finansijama, ili ako takvi izveštaji od izvršne vlasti nisu blagovremeni, nemaju osnovne informacije ili važne podatke, ili nisu dostupni ili su prekomerno komplikovani.				

2.5. O PARLAMENTARNOM ODBORU ZA NADZOR NAD BUDŽETOM (NPR. ODBORU ZA JAVNE FINANSIJE)

2.5.1. Da li postoji odbor za nadzor nad budžetom ili odbor za javne finansije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako postoji namenski skupštinski odbor koji nadzire potrošnju javnih sredstava (npr. Odbor za javne finansije).				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako takvo telo ne postoji u parlamentu. 'NE' ako postoji telo koja obavlja ovu funkciju, ali nije deo parlamenta (kao što je zasebna vrhovna revizorska institucija).				

2.5.2. Da li njim predsedava opozicija?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako Odborom za javne finansije predsedava opozicija.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako Odborom za javne finansije ne predsedava opozicija.				

2.5.3. Da li sastav tog odbora ima uticaj na njegovu sposobnost da izvršava svoju nadzornu funkciju? (tj. da li članovi odbora iz opozicije mogu da utiču na rad odbora u istoj meri kao i bilo koji drugi član odbora)?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako svi članovi odbora – uključujući i članove opozicionih stranaka – mogu da u potpunosti učestvuju u aktivnostima odbora i da utiču na rad odbora do otprilike iste mere kao i bilo koji drugi član odbora. 'DA' ako odbor teži da izvršava svoju nadzornu funkciju na pravičan i nadstranački način.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako u odboru dominiraju poslanici vladajuće stranke i/ili predsedavajući odbora. Opozicioni poslanici koji rade u odboru u praksi nemaju načina da utiču na rad odbora. 'NE' ako odbor tipično obavlja svoju nadzornu funkciju na prekomerno stranački način.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

2.5.4. Da li se redovno sastaje odbor za nadzor nad budžetom?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"		'DA' ako se odbor redovno sastaje; javna slušanja ili sesije se održavaju podjednako redovno kao i u slučaju bilo kog drugog skupštinskog odbora			
Kriterijumi za bodovanje za "NE"		'NE' ako se odbor ne sastaje redovno ili uopšte, javna slušanja ili sesije se održavaju vrlo neredovno, što negativno utiče na rad odbora.			

2.5.5. Kada je potrebno, da li odbor inicira nezavisne istrage finansijskih neregularnosti?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"		'DA' ako je odbor za nadzor nad budžetom parlamenta (ili Odbor za javne finansije), kada se otkriju finansijske neregularnosti, proaktivan u istrazi i/ili u saradnji sa drugim istražnim telima. Parlamentarni odbor može da kontroliše vremenski trenutak i ritam svojih istraga bez ikakvog doprinosa od izvršne vlasti.			
Kriterijumi za bodovanje za "NE"		'NE' ako odbor za nadzor nad budžetom parlamenta (ili Odbor za javne finansije) nedelotvorno istražuje finansijske neregularnosti ili ne saraduje sa drugim istražnim agencijama. Agencija skupštinskog odbora može da započne istrage, ali da ih ne završi, može da ne uspe da otkrije krivce, ili mora da dobije odobrenje od izvršne vlasti pre pokretanja istraga. Odbor može da bude stranački nastrojen u vršenju svog ovlašćenja. Politički osetljive istrage je skoro nemoguće pokrenuti da napreduju.			

2.5.6. Da li poslanici mogu da dobiju nefinansijske (tj. o realizaciji) informacije koje se odnose na rashode?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"		'DA' ako poslanici mogu da dobiju nefinansijske (tj. o realizaciji) informacije koje se odnose na rashode za relativno kratko vreme.			
Kriterijumi za bodovanje za "NE"		'NE' ako poslanici ne mogu da dobiju nefinansijske (tj. o realizaciji) informacije koje se odnose na rashode, ili su informacije koje dobiju zastarele ili nekompletne. 'NE' ako kašnjenja u uzimanju ovih informacija značajno negativno utiču na korisnost ovih informacija.			

2.5.7 Da li Vlada razmatra preporuke odbora za nadzor nad budžetom ili za javne finansije i primenjuje ih kada je to primereno?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko Vlada ozbiljno uzima u razmatranje izveštaje i preporuke odbora i, kada je primereno, preduzima amandmane i korekcije predloga budžeta i izvršenja budžeta.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko se preporuke i izveštaji odbora često zanemaruju ili im se poklanja površna pažnja od strane Vlade. Preporuke i izveštaji odbora retko dovode do promene praktične politike.				

2.6. O OVLAŠĆENJIMA PARLAMENTA DA POZIVA SVEDOKE

2.6.1 Da li poslanici imaju ovlašćenje da tokom javnih slušanja pred odborima pozivaju svedoke, uključujući ministre i funkcionere?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko je zakonom utvrđeno da parlament ima ovlašćenje da poziva svedoke, uključujući ministre i funkcionere na slušanja koja se tiču nadzora nad javnim finansijama.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko zakon ne daje ovlašćenje parlamentu da poziva svedoke, uključujući ministre i funkcionere na slušanja koja se tiču nadzora nad javnim finansijama.				

2.6.2 U praksi, da li skupštinski odbori organizuju javna slušanja o budžetu i rezultatima vladinih ministarstava na kojima se čuju svedočenja izvršne grane vlasti i drugih (npr. zainteresovanih strana na koje se odnose programi ministarstava)?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko skupštinski odbori za budžet i pitanja koja se odnose na rezultate vladinih ministarstava redovno održavaju javna slušanja (kada se za to ukaže potreba). Čuju se svedočenja predstavnika izvršne vlasti i drugih zainteresovanih strana, kao što su zainteresovane strane kojih se dotiču programi ministarstava.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko skupštinski odbori ne održavaju redovna slušanja o izvršenju budžeta i pitanjima koja se odnose na rezultate vladinih ministarstava ili ukoliko se ovakva slušanja retko održavaju ili ukoliko slušanja nisu javna (tj. zatvorene sednice). 'NE' ukoliko se ovakva slušanja povremeno održavaju ali se smatraju <i>pro forma</i> .				

2.7. O DELOVANJU PARLAMENTA PO PITANJU PRIHODA OD PRIRODNIH RESURSA I TRANSPARENTNOSTI (ČLANOVI 9(1,2) I 10. UNCAC)

2.7.1 Postoji li jedan (ili više) skupštinskih odbor(-a) koji su odgovorni za stalno praćenje prihoda koje ostvaruju ekstraktivne industrije (npr. Odbor za energetiku ili Odbor za šumarstvo i životnu sredinu ili Odbor za rudarstvo, itd.)?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoji jedan (ili više) skupštinskih odbora koji su zaduženi za stalno praćenje prihoda koje ostvaruju ekstraktivne industrije.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko takvo telo ne postoji u okviru parlamenta. 'NE' ukoliko postoji telo koje vrši ovu funkciju ali ono nije deo parlamenta (kao što je vrhovna revizorska institucija).				

2.7.2 Da li članovi odbora iz opozicione partije imaju mogućnost da utiču na rad odbora?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko su svi članovi odbora – uključujući članove opozicione partije - u mogućnosti da uzmu puno učešće u aktivnostima odbora i da utiču na rad odbora približno u istom obimu kao i bilo koji drugi član odbora. 'DA' ukoliko odbor nastoji da svoju nadzornu funkciju obavlja na pošten i nadstranački način.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko odborom dominiraju poslanici vladajuće partije i/ili predsedavajući odbora. Poslanici opozicije koji su članovi odbora u praksi nemaju načina da utiču na rad odbora. 'NE' ukoliko odbor karakteristično obavlja svoju nadzornu funkciju na preterano stranački način.				

2.7.3 Da li odbor redovno zaseda?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko se nadzorni odbor redovno sastaje; slušanja ili sednice se dešavaju približno sa istom redovnošću kao i kod prosečnog skupštinskog odbora.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko se ovaj nadzorni odbor ne sastaje redovno ili se uopšte ne sastaje; slušanja ili sednice se održavaju vrlo retko, što negativno utiče na rad ovih odbora.				

2.7.4 Da li Vlada razmatra i sprovodi preporuke odbora gde je to primereno?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko Vlada ozbiljno uzima u razmatranje izveštaje i preporuke parlamenta o ovim pitanjima, preduzimajući, kada je primereno, amandmane i korekcije vladine politike.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko se preporuke i izveštaji parlamenta o ovim pitanjima često zanemaruju ili im Vlada poklanja samo letimičnu pažnju. Preporuke i izveštaji parlamenta ne dovode do promena praktične politike.				

2.7.5 Da li su poslanici uključeni u donošenje odluka o ekstrakciji prirodnih resursa?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko je parlament suštinski činilac političkog procesa koji se tiče odluka o ekstrakciji prirodnih resursa. Poslanici obezbeđuju uvid i gledište zajednice na proces donošenja odluka i imaju ovlašćenje da utiču na odluke praktične politike.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko je parlament nevažan za odluke praktične politike koje se tiču vađenja prirodnih resursa. 'NE' ukoliko funkcioner ima mogućnost da donosi odluke praktične politike o ovim pitanjima bez saglasnosti parlamenta.				

2.7.6 Da li se javno objavljuje postupak dodele dozvola privatnim kompanijama za istraživanje, razvoj i proizvodnju?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko se javno objavljuje postupak dodele dozvola privatnim kompanijama za istraživanje, razvoj i proizvodnju. Postoji zvaničan postupak za konkurs za javne nabavke (kada je prikladno) koji jasno navodi zahteve za ponude. Velike nabavke se oglašavaju ili preko web sajta vlade, objavljivanjem u novinama ili putem drugih zvaničnih konkursa. Ponuđačima se daje dovoljno vremena da odgovore na konkurs. Rezultati ponuda za nabavke se objavljuju; takođe se objavljuje i spisak kompanija koje su dobile dozvole za istraživanje, razvoj i proizvodnju kao i druge pojedinosti o samom postupku, uključujući i razloge za davanje dozvola.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko se javno ne objavljuje postupak davanja dozvola privatnim kompanijama za istraživanje, razvoj i proizvodnju. Ne postoji zvaničan postupak za objavljivanje javnih nabavki ili je postupak površan i nedelotvoran. 'NE' ukoliko je teško pribaviti informacije u vezi privatnih kompanija koje su dobile dozvole za istraživanje, razvoj i proizvodnju.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

2.7.7 Da li parlament može da razmatra sve ugovore koji se tiču vađenja prirodnih resursa pre nego što oni budu zaključeni?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoji zvanični postupak po kome parlament može da razmatra sve ugovore za ekstraktivne industrije, bez obzira na iznos ugovora.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoji postupak ili mehanizam po kome parlament može da razmatra ugovore ekstraktivnih industrija. 'NE' ukoliko postoji zvanični postupak po kome parlament može da razmatra takve ugovore ali samo one koji prelaze određeni finansijski prag. 'NE' ukoliko je postupak nejasno definisan zakonom ili propisom ali bez zvaničnih procedura.				

2.7.8 Da li je parlament uključen u raspodelu prihoda od ekstraktivnih industrija?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko su svi prihodi od ekstraktivnih industrija prikazani u godišnjem državnom budžetu koji odobrava parlament i parlament donosi konačnu odluku o raspodeli prihoda.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko svi ili deo prihoda od ekstraktivnih industrija nisu prikazani u godišnjem državnom budžetu ili postoje ograničenja vezana za mogućnost parlamenta da vrši raspodelu takvih sredstava.				

2.7.9 Da li parlament raspolaže dovoljnim kapacitetom u ljudstvu, stručnim znanjima i obukom koji obezbeđuju stalno praćenje resursa i transparentnost?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko parlament ima koristi od obučanih i posvećenih zaposlenih koji poseduju tehničke veštine i stručna znanja.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko parlamentu nedostaju specijalizovani zaposleni koji poseduju te veštine i stručna znanja.				

2.8. O KAPACITETU PARLAMENTA ZA FINANSIJSKU ANALIZU (ČLAN 9(2) UNCAC)

2.8.1 Da li parlament raspolaže dovoljnim kapacitetom u ljudstvu za stalno praćenje vladine finansijske prakse, uključujući stručne zaposlene u parlamentu?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko parlament koristi obučene i posvećene zaposlene koji poseduju tehničke veštine i stručna znanja da savetuju poslanike o pojedinostima upravljanja javnim finansijama.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko parlamentu nedostaju specijalizovani zaposleni koji poseduju veštine za pruže pomoć članovima parlamenta u analiziranju pitanja upravljanja javnim finansijama. 'NE' ukoliko takvi zaposleni postoje ali ih nema dovoljno što smanjuje mogućnost parlamenta da obezbedi delotvorni nadzor. 'NE' ukoliko parlament koristi zaposlene u poslaničkoj grupi umesto nezavisnih skupštinskih stručnjaka (tj. svaka politička partija koja je zastupljena u parlamentu preko „poslaničke grupe“ ima obezbeđeno finansiranje da najmi vlastito osoblje za sprovođenje istraživanja, itd.).				

2.8.2 Da li je skupštinska infrastruktura i tehnička opremljenost adekvatna da poslanicima omogući da delotvorno obavljaju nadzornu funkciju?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko skupštinska infrastruktura i tehnička opremljenost omogućavaju poslanicima da delotvorno obavljaju svoju nadzornu funkciju. Nedostatak infrastrukture ne znači nužno i loš parlamentarni nadzor.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko skupštinska infrastruktura i tehnička opremljenost ne ispunjavaju minimum standarda koji omogućavaju poslanicima da delotvorno obavljaju svoju nadzornu funkciju. 'NE' ukoliko ne postoji namenski kancelarijski prostor i pristup materijalima za istraživanje (uključujući onlajn pristup).				

2.8.3 Da li je uspostavljena nezavisna skupštinska kancelarija za budžet koja jača tehničke kapacitete parlamenta za tumačenje budžetskih i ekonomskih podataka i koja poslanicima obezbeđuje objektivnu, blagovremenu i nezavisnu analizu?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoji nezavisna skupštinska kancelarija za budžet ili odgovarajuća skupštinska agencija koja ima tehnički kapacitet da vrši reviziju državnih budžeta i drugih zakonskih inicijativa sa posledicama na budžet.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoji nezavisna skupštinska kancelarija za budžet ili odgovarajuća skupštinska agencija koja ima tehnički kapacitet da vrši reviziju državnih budžeta i drugih zakonskih inicijativa sa posledicama na budžet. 'NE' ukoliko takva agencija postoji ali nije nezavisna ili je stranačka u svojim aktivnostima.				

2.9. O KONTROLI PARLAMENTA NAD IZVRŠNOM VLAŠĆU (ČLAN 9(2) UNCAC)

2.9.1 Da li postoji zakonski propis ili drugi instrumenti koji daju smernice izvršnoj vlasti za korišćenje svih finansijskih instrumenata, uključujući nabavke, ugovor, bespovratna sredstva i zajmove?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoje zakonski propisi koji predstavljaju zvanične smernice koje regulišu sve funkcije upravljanja javnim finansijama, uključujući nabavke, ugovor, bespovratna sredstva i zajmove od strane izvršne vlasti.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje smernice ili propisi koji regulišu funkcije upravljanja javnim finansijama koje vrši izvršna vlast. 'NE' ukoliko su takve smernice suviše opšte i nisu dovoljno konkretne.				

2.9.2 Da li parlament odobrava izdatke iz fonda za nepredviđene situacije ili drugih fondova za koje nije utvrđena konkretna namena?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko troškove iz fonda za nepredviđene situacije ili iz drugih fondova za koje nije utvrđena konkretna namena u budžetu odobrava parlament bar u narednom budžetu, ukoliko ne i pre isteka fiskalne godine. Postupak razmatranja od strane parlamenta potencijalno može da zaustavi trošenje ovih sredstava, bar onih koja nisu već isplaćena.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoji zvanični postupak ili mehanizam na osnovu koga parlament odobrava troškove iz fonda za nepredviđene situacije ili iz drugih fondova za koje nije utvrđena konkretna svrha u budžetu u sledećem budžetskom ciklusu, ukoliko ne i pre isteka fiskalne godine. 'NE' ukoliko je zahtev za odobrenje takvih troškova od strane parlamenta nejasno utvrđen zakonom ili propisom i ne obuhvata zvanični postupak, što predstavlja bitnu smetnju za njegovu realizaciju. 'NE' ukoliko parlament može da razmatra troškove iz ovih fondova, ali ovaj postupak ne može da preinači ili zaustavi trošenje ovih sredstava, uključujući i ona koja još nisu isplaćena.				

2.10. O KORIŠĆENJU REVIZIJE U PARLAMENTU (ČLAN 9(2) UNCAC)

2.10.1 Da li nezavisna revizorska institucija dostavlja parlamentu izveštaj o utvrđenim činjenicama?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko nezavisna revizorska institucija ili slična(-e) agencija(-e) redovno dostavlja parlamentu sadržajne izveštaje navodeći celokupan obim svog rada i utvrđene činjenice i revizije.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko nezavisna revizorska institucija ili slična(-e) agencija(-e) ne dostavlja izveštaje o svojim aktivnostima ili dostavlja parlamentu izveštaje koji su redovno zastareli, nekompletni ili im nedostaje suština. 'NE' ukoliko revizorska agencija dostavlja izveštaje samo izvršnoj vlasti a ne i parlamentu.				

2.10.2 Da li parlament postavlja rukovodioca nezavisne revizorske institucije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko parlament igra aktivnu ulogu u nadstranačkom izboru i davanju saglasnosti na izbor lica koje je zaduženo za nezavisnu revizorsku instituciju.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	"NE" ukoliko parlament ne igra aktivnu ulogu u izboru i davanju saglasnosti na izbor rukovodioca ove institucije. 'NE' ukoliko je postupak stranački i izabrano lice nema podršku i vlade i opozicije.				

2.10.3 Da li postoji najmanje jedan skupštinski odbor koji je zadužen za razmatranje i analizu svih značajnih revizorskih izveštaja, sa odgovarajućim resursima za izvršenje ovog zadatka?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoji za to zadužen skupštinski odbor (ili odgovarajuća grupa koja se nalazi u okviru parlamenta) koji je odgovoran za razmatranje i analiziranje svih značajnih revizorskih izveštaja iz nezavisne revizorske institucije ili slične agencije (-a).				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko takvo telo ne postoji u okviru parlamenta ili ukoliko ne raspolaže odgovarajućim resursima. 'NE' ukoliko postoji telo koje vrši ovu funkciju ali ono nije deo parlamenta.				

2.10.4 Da li se revizorski izveštaji o godišnjim finansijskim izveštajima bezbednosnog sektora (vojske, policije, obaveštajnih službi) i drugih „osetljivih“ programa dostavljaju parlamentu (ili nadležnom odboru)?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko skupštinski odbor odgovoran za razmatranje i analizu svih značajnih revizorskih izveštaja ili bilo koje drugo zakonodavno telo dobija godišnje finansijske izveštaje bezbednosnog sektora (vojska, policija i obaveštajne službe) i ostalih „osetljivih“ programa. Revizorski izveštaji sadrže detaljne informacije.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko skupštinski odbor odgovoran za razmatranje i analizu svih značajnih revizorskih izveštaja ili bilo koje drugo zakonodavno telo ne dobija godišnje finansijske izveštaje bezbednosnog sektora (vojska, policija i obaveštajne službe) i ostalih „osetljivih“ programa. 'NE' ukoliko skupštinski odbor/telo može da dobije neki oblik ovih revizorskih izveštaja ali su oni nekompletni ili ne sadrže detaljne informacije o „osetljivim“ programima ili su zastareli.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

2.10.5 Da li funkcioner sačinjava izveštaj koji je dostupan parlamentu o koracima koje je preduzeo radi postupanja po preporukama revizora ili utvrđenim činjenicama koje ukazuju da postoji potreba da se preduzmu mere za zaštitu prava?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko funkcioner omogući diskusiju u parlamentu o koracima koje planira da preduzme radi postupanja po utvrđenim činjenicama od strane nezavisne revizorske institucije ili odgovarajuće(-ih) agencije(-a) koje zahtevaju mere za zaštitu prava.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko funkcioner pismeno ne objasni parlamentu kako funkcioner planira da odgovori na činjenice koje je revizija utvrdila a koje zahtevaju mere za zaštitu prava. 'NE' ukoliko funkcioner dostavi takve odgovore parlamentu ali su oni nejasni ili rutinski.				

2.11. O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I ANGAŽOVANJU PARLAMENTA NA POVRAĆAJU SREDSTAVA (ČLAN 14. i 58. UNCAC)

2.11.1 Da li je u vašoj zemlji donet zakon o sprečavanju i otkrivanju pranja novca?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko je donet zakon o sprečavanju i otkrivanju pranja novca, uključujući zahteve za delotvornu identifikaciju klijenta, evidenciju i izveštavanje od strane finansijskih institucija o sumnjivim transakcijama.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoji zakon o sprečavanju i otkrivanju pranja novca. 'NE' ukoliko je zakon nejasan ili nije sveobuhvatan. Zakon može da ne obuhvata delotvornu identifikaciju klijenta, evidenciju i izveštavanje od strane finansijskih institucija o sumnjivim transakcijama.				

2.11.2 Da li je osnovana Jedinica za finansijske istrage?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko je Jedinica osnovana da služi kao nacionalni centar za prikupljanje, analizu i širenje informacija u vezi potencijalnog pranja novca.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko Jedinica nije osnovana.				

2.11.3 Da li FIU podnosi izveštaj parlamentu i odgovara na preporuke i dobija sredstva iz budžeta od parlamenta?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'Da' ukoliko Jedinica podnosi izveštaj parlamentu, odgovara na preporuke i ukoliko je parlament uključen u raspodelu sredstava iz budžeta za Jedinicu.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'Ne' ukoliko ne postoji mehanizam za izveštavanje koji uključuje parlament, ukoliko Jedinica ne mora da odgovara na preporuke parlamenta i ukoliko parlament nije uključen u raspodelu sredstava iz budžeta.				

2.11.4 Da li su u poslednjih pet godina vođeni sudski postupci zbog pranja novca?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko su vođeni sudski postupci zbog pranja novca. Ukoliko je odgovor DA: u koliko slučajeva?				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko nisu vođeni sudski postupci zbog pranja novca.				

2.11.5 Da li su nadoknađena bilo koja sredstva stečena korupcijom?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko su sredstva stečena korupcijom nadoknađena. Ukoliko je odgovor DA: u koliko slučajeva?				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko sredstva stečena korupcijom nisu nadoknađena.				

3. STANDARDI PONAŠANJA

3.1. O USPOSTAVLJANJU STANDARDA DRŽAVNIH SLUŽBI (ČLAN 7. UNCAC)

3.1.1 Da li je parlament kroz zakonski propis uspostavio standarde za državne službe, uključujući postavljenje, nadoknade i mere za utvrđivanje odgovornosti?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko je parlament usvojio zakonske propise koji se odnose na: <ul style="list-style-type: none"> • propise za sprečavanje nepotizma, strančarenja i protekcije u državnoj službi • mehanizam pravne zaštite za državnu službu • zakonski propis koji onemogućava državne službenike osuđene za korupciju da se u budućnosti zaposle u državnoj službi • smernice za državne službenike u vezi etike i konflikta interesa. 				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko parlament nije stvorio pravni okvir koji obezbeđuje nezavisnu i odgovornu državnu službu.				

3.2. O MEHANIZMU ETIKE I PONAŠANJA (ČLANOVI 7(3), 8, 52(5 i 6) UNCAC)

3.2.1 Da li je uspostavljen zvanični mehanizam etike i ponašanja za poslanike, koji je nezavisan?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoji zvanični, nepristrasan i nezavisan institucionalni mehanizam u okviru parlamenta ili van njega, kao što je Odbor za etička pitanja, koji je zadužen za sprovođenje etičkih standarda za članove.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko takav nepristrasan ili nezavisan mehanizam ili odbor ne postoji ili ukoliko se takav mehanizam ili odbor ne doživljava kao nepristrasan ili nezavisan.				

3.2.2 Da li su poslanici iz svih partija aktivno bili uključeni u izradu mehanizma etike i ponašanja?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko su poslanici i poslaničke grupe aktivno bile uključene u postupak koji je doveo do usvajanja mehanizma etike i ponašanja.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko takav mehanizam ne postoji. 'NE' ukoliko su pravila urađena bez doprinosa ili značajnog angažovanja parlamentaraca iz svih poslaničkih grupa.				

3.2.3 Da li postoje konkretna pravila u mehanizmu etike i ponašanja koja obuhvataju sve izvore plaćanja ili činjenja usluga?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko parlament ima konkretna pravila vezana za: <ul style="list-style-type: none"> • poklone i gostoprimstvo • direktna plaćanja ili mito • sponzorisan putovanja • spoljno radno angažovanje/prihod za vreme trajanja mandata • konflikt interesa između privatnog i javnog interesa poslanika npr. prodaja javnih dobara ili njihovo poveravanje trećoj strani bez mogućnosti kontrole, a radi izbegavanja sukoba interesa • neisplaćene kredite • spoljne aktivnosti • zaposlenje posle isteka mandata (u parlamentu). 				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko parlament ima opšta pravila o etici i ponašanju. 'NE' ukoliko ne postoje pravila vezana za etiku ili ponašanje.				

3.2.4 Da li postoje odredbe za poslanike koje im omogućavaju da dobiju nepristrasne i informisane savete o mehanizmima etičkog kodeksa i ponašanja?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoji interni ili eksterni savetodavni izvor kod koga parlamentarac može da potraži smernice na poverljivoj osnovi, uključujući pristup savetima privatne i poverljive pravne prirode.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko parlamentarac ili nema pristup etičkom savetovanju ili savetovanje nije ni nepristrasno ni poverljivo.				

3.2.5 Da li postoje odredbe da poslanici svake godine prijavljuju imovinu i prihode, uključujući i onu članova porodice, konkretnom pravnom subjektu ili telu koje je zaduženo za vođenje ovakvih evidencija?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoje pravni ili regulatorni zahtevi da poslanici prijavljuju imovinu i prihode, uključujući onu članova porodice konkretnom pravnom licu ili telu koje je odgovorno za vođenje ovakvih evidencija.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje pravni ili regulatorni zahtevi da poslanici prijavljuju imovinu i prihode, uključujući onu članova porodice konkretnom pravnom licu ili telu koje je odgovorno za vođenje ovakvih evidencija.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

3.2.6 Da li se u praksi delotvorno sprovode ove odredbe za sistematsko prijavljivanje i dostavljanje izjava o imovini i prihodima?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko sistem za prijavljivanje imovine i prihoda postoji i obezbeđuje da se sve potrebne objave dešavaju redovno i blagovremeno.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko se sistem za prijavljivanje imovine i prihoda rutinski zanemaruje ili ukoliko se propuštaju rokovi za prijavljivanje.				

3.2.7 Da li prijave imovine i prihoda od strane parlamentaraca podležu eksternoj reviziji?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoje pravni ili regulatorni zahtevi za nezavisnu reviziju prijave parlamentaraca o imovini i prihodima. Reviziju mora da obavi nepristrasna treća strana a rezultate bi trebalo javno saopštiti u razumnom roku.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje pravni ili regulatorni zahtevi za nezavisnu reviziju prijave parlamentaraca o imovini i prihodima, ili ukoliko takvi zahtevi postoje ali dozvoljavaju samoreviziju.				

3.2.8 Da li postoje ustanovljena ograničenja za troškove kampanje koja podležu reviziji?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoje pravni ili regulatorni zahtevi o troškovima izbornih kampanja. Reviziju mora da obavi nepristrasna treća strana i rezultati bi trebalo da budu javno saopšteni.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje pravni ili regulatorni zahtevi o troškovima izbornih kampanja, ili ukoliko oni postoje ali dozvoljavaju internu reviziju ili ukoliko se rezultati javno ne saopštavaju u razumnom roku.				

3.2.9 Da li su uspostavljene informacije o odredbama mehanizma etike i ponašanja za poslanike?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko je poslanicima obezbeđen seminar i/ili dokumentacija koja jasno sadrži pojedinosti o njihovim obavezama koje se tiču etike.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko nema seminara i/ili dokumentacije koja jasno sadrži pojedinosti o njihovim obavezama koje se tiču etike. 'NE' ukoliko su poslanicima obezbeđeni seminari ili dokumentacija koji su složeni ili nejasni.				

3.2.10 Da li postoji zakonsko ograničenje za poslanike u vezi garantovanja budućeg zaposlenja u vladi pre podnošenje ostavke?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko su na snazi propisi ili zakoni u cilju ograničavanja mogućnosti parlamentaraca da iskoriste svoj uticaj kako bi obezbedili buduće zaposlenje.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko nisu na snazi propisi ili zakoni u cilju ograničavanja mogućnosti parlamentaraca da iskoriste svoj uticaj kako bi obezbedili buduće zaposlenje ili ukoliko su ovakva pravila neodgovarajuća ili se ne primenjuju na smislen način.				

3.2.11 Da li je na snazi neki propis kojim se uređuje finansiranje političkih stranaka i javno objavljivanje podataka o takvom finansiranju?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoje propisi ili zakoni koji se primenjuju dosledno i koji utvrđuju ko i u kojoj meri može finansirati političke stranke i da li ti propisi nalažu obelodanjivanje podataka o finansiranju.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako poslanici nemaju pristup tom resursu ili ako saveti koje mogu da dobiju nisu nepristrasni ili poverljivi.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

3.2.12 Da li su na snazi neke zakonske odredbe kojima se obezbeđuje da se etička pravila i pravila ponašanja na pravičan način poštuju i sprovode?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoji određeno telo koje je posebno zaduženo za pravni okvir, npr.: <ul style="list-style-type: none"> • Spoljni organ • Unutrašnji organ, npr. odbor čiji su članovi poslanici • Nezavisni službenik parlamenta (možda uz odbor koji obezbeđuje nadzor) • Nešto od onoga što je gore navedeno ili sve što je pobrojano. 				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako ne postoji važeći pravni okvir koji obezbeđuje da se poštuju etička pravila i pravila ponašanja. 'NE' ako je zakonski okvir uopšten ili nejasan.				

3.3. O SUKOBU INTERESA

3.3.1 Da li postoji jasna definicija „sukoba interesa“?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko se „sukob interesa“ definiše tako da označava situaciju u kojoj lični interesi poslanika predstavljaju stvarni ili pretpostavljeni sukob sa zvaničnim dužnostima koje to lice obavlja, i tamo gde bi ti lični interesi mogli da utiču na obavljanje javne funkcije tog poslanika.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko je „sukob interesa“ nejasno i neodređeno definisan ili ukoliko se tom definicijom izbegava identifikovanje situacija u kojima bi lični interesi poslanika mogli doći u sukob sa obavljanjem zvaničnih poslaničkih dužnosti.				

3.3.2 Da li poslanici imaju zakonsku obavezu da prijave sukob interesa?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko je samim poslanicima prepušteno da prepoznaju i proglase potencijalni sukob interesa. Ta izjava može ili ne mora uslediti posle konsultacija sa odgovarajućim zvaničnicima zaduženim za etička pitanja.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko neko sa strane mora da prepozna i proglasi stvarni ili pretpostavljeni sukob interesa kod poslanika.				

3.3.3 Da li posle prijave sukoba interesa sledi izuzeće ili uzdržavanje od učešća u skupštinskoj raspravi ili glasanju o pitanjima koja se odnose na taj sukob interesa?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko posle identifikacije sukoba interesa sledi izuzeće odnosno povlačenje sa zvaničnih dužnosti koje obuhvataju i prepoznati sukob interesa.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko se posle identifikacije i proglašenja sukoba interesa ne zahteva izuzeće odnosno odstupanje sa zvanične dužnosti.				

3.3.4 Da li se prijava sukoba interesa negde zvanično evidentira (npr. u javnom registru) kako bi javnost bila upućena u nju?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoji javno dostupan mehanizam pomoću koga se javnosti mogu staviti na raspolaganje informacije o proglašenim sukobima interesa.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje takvi mehanizmi ili ukoliko evidentirane informacije nisu dostupne javnosti.				

3.4. O ŽALBAMA KOJE SE ULAŽU PROTIV POSLANIKA I O ISTRAGAMA

3.4.1 Da li postoji procedura koja bi omogućila građanima da ulože žalbu protiv nekog poslanika?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako je parlament ili neki spoljni organ ustanovio nezavisni postupak za ulaganje žalbi, i to tako da je taj postupak dostupan svim građanima.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoji takav nezavisni postupak za ulaganje žalbi koji je otvoren za sve građane.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

3.4.2 Da li su predviđene određene sankcije ukoliko se žalba usvoji i potvrdi?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoje kazne i sankcije koje se mogu izreći poslaniku ukoliko su potvrđeni navodi iz žalbe.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko nisu predviđene kazne ili sankcije koje bi se mogle primeniti ili ukoliko se kazne ne primenjuju na primeren i pravičan način.				

3.5. O PRAVNOM OKVIRU ZA POSLANIČKI IMUNITET (ČLAN 30. STAV 2. UNCAC)

3.5.1 Da li je na snazi sistem poslaničkog imuniteta?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko to odražava jedan od sledeća dva sistema: <ul style="list-style-type: none"> • „neodgovornost ili nemogućnost pozivanja poslanika na odgovornost“ kada poslanici ne mogu biti gonjeni za mišljenje izrečeno u parlamentarnoj debati ili za glasanje u parlamentu; ili • „nepovredivost“ kada poslanici ne mogu biti gonjeni ni za kakvu krivičnu radnju počinjenu tokom trajanja parlamentarnog mandata sem ukoliko su uhvaćeni na delu u trenutku izvršenja i isključivo uz odobrenje parlamenta. 				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoji sistem poslaničkog imuniteta; 'NE' ukoliko sistem poslaničkog imuniteta ne uživa poverenje javnosti i poslanici ga koriste da izbegnu legitimno gonjenje.				

3.5.2 Da li su utvrđeni jasni, uravnoteženi, transparentni i sprovodljivi postupci za ukidanje poslaničkog imuniteta u slučajevima kada poslanici, za vreme trajanja svog parlamentarnog mandata, počine neko krivično delo ili povredu etičkih normi?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoje utvrđene procedure koje su jasne, uravnotežene, transparentne i sprovodljive za odricanje/ukidanje imuniteta poslanika u slučaju izvršenja krivičnih radnji ili povreda etičkih normi za vreme trajanja poslaničkog mandata. Ti postupci se primenjuju ravnopravno na sve poslanike bez obzira na njihovu stranačku pripadnost.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje utvrđene procedure za odricanje/ukidanje imuniteta poslanika u slučaju izvršenja krivičnih radnji ili povreda etičkih normi za vreme trajanja poslaničkog mandata. 'NE' ako postoje procedure koje su predviđene za odricanje/ukidanje imuniteta poslanika ali su one previše neodređene ili se primenjuju neravnopravno, u zavisnosti od stranačke pripadnosti poslanika.				

3.5.3 Da li su na snazi neka pravila kojima se utvrđuje da se poslanički imunitet ne primenjuje na postupke koje su poslanici-pojedinci preduzimali pre nego što su stupili na dužnost ili pošto su otišli sa javne funkcije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako postoje jasna i precizno definisana pravila kojima se utvrđuje da se poslanički imunitet ne primenjuje na postupke preduzete pre stupanja na dužnost i po odlasku sa javne funkcije.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako pravilima kojima se uređuje poslanički imunitet ne precizira da je imunitet ograničen na radnje preduzete za vreme trajanja poslaničkog mandata. „NE“ ako je bilo slučajeva da su poslanici imali koristi od prava na poslanički imunitet za radnje koje su preduzeli pre nego što su stupili na dužnost poslanika ili po odlasku s te funkcije.				

3.5.4 U proteklih pet godina, da li su poslanici koristili poslanički imunitet da izbegnu krivično gonjenje za navodnu korupciju ili druge kriminalne radnje?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	Ako je odgovor 'Da', koliko se konkretnih takvih slučajeva dogodilo tokom protekle godine?				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	—				

4. DOSTUPNOST PARLAMENTA I VEZE I ODNOSI SA GRAĐANIMA

4.1. O CIVILNOM DRUŠTVU (ČLAN 13. UNCAC)

4.1.1 Da li parlament angažuje civilno društvo, medije i eksperte (uključujući tu međunarodne agencije i druge nevladine ustanove) na javnim slušanjima koja se organizuju u odborima i konsultacijama posvećenim sprečavanju korupcije?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ako parlament ili jedan ili više njenih odbora rutinski poziva civilno društvo, naučne i univerzitetske radnike i druge spoljne eksperte da dostavljaju svoje priloge i usmeno svedoče (o pojedinim pitanjima) kroz otvoreni transparentan proces koji je dostupan medijima.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ako parlament i njeni odbori nemaju običaj da rutinski pozivaju ili traže svedočenja eksperata ili priloge predstavnika civilnog društva, naučne i univerzitetske radnike ili druge spoljne eksperte, ili ako to čine u zatvorenom, netransparentnom i javnosti nedostupnom postupku.				

4.2. O BIRAČKOM TELU (ČLAN 13. UNCAC)

4.2.1 Da li poslanici imaju funkcionalne i dostupne regionalne ili lokalne kancelarije za susrete s biračima?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	„DA“ ukoliko poslanici koji su izabrani na neposrednim izborima, po većinskom sistemu, saglasno pravilu po kome pobeđuje onaj kandidat koji osvoji najveći broj glasova, imaju funkcionalne i dostupne regionalne/lokalne kancelarije za susrete s biračima. 'DA' čak i onda kada poslanici koji su izabrani kroz sistem proporcionalnog predstavnštva, preko stranačkih lista, nemaju regionalne/lokalne kancelarije za susrete s biračima.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	NE' ukoliko poslanici koji su izabrani na neposrednim izborima, po većinskom sistemu, saglasno pravilu po kome pobeđuje onaj kandidat koji osvoji najveći broj glasova, nemaju funkcionalne i dostupne regionalne/lokalne kancelarije za susrete s biračima.				

4.2.2 Da li su opredeljena dovoljna novčana sredstva za putovanja kako bi se poslanicima omogućilo da se redovno sastaju s biračima?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko poslanici imaju na raspolaganju dovoljna novčana sredstva koja mogu da iskoriste za redovne susrete s biračima.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko takva novčana sredstva nisu dostupna, ili ukoliko su ona dostupna poslanicima ali u nedovoljnom iznosu, tako da njihove konsultacije s biračima postaju problematične.				

4.2.3 Postoji li procedura pomoću koje građani i grupe civilnog društva mogu dostavljati svoje podneske nekom parlamentarnom odboru?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko građani i grupe civilnog društva mogu na jednostavan način da dostave svoje informacije i svedočenja parlamentarnim odborima.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko je građanima i grupama civilnog društva zabranjeno da dostavljaju informacije ili svedočenja takvim odborima, ili ukoliko su procedure prekomerno tehničke i/ili zahtevaju određeni nivo pravne stručnosti koji ima za posledicu obeshrabrivanje javnih komentara i svedočenja.				

4.2.4 Da li poslanici obaveštavaju svoje biračko telo o aktivnostima u radu na budžetu, zakonodavnim aktivnostima i nadzoru?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko poslanici redovno prenose krupne odluke i rasprave svojim biračima kroz biltene i/ili na lokalnim sastancima s glasačima.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko nema takve komunikacije između poslanika i građana, ili ukoliko je takva komunikacija samo površna i formalistička, umesto da bude suštinska.				

ODELJAK II: DETALJNA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

4.2.5 Da li građani imaju mogućnost neposrednog učešća u zakonodavnom postupku?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoje zakoni koji podstiču građanske inicijative, referendumne i druga sredstva neposrednog građanskog pokretanja ili usvajanja zakona.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje zakoni u kojima bi bilo precizirano na koji način građani mogu da se angažuju u pokretanju inicijative za usvajanje ili odobravanje zakona kroz građanske inicijative ili organizovanje referenduma.				

4.2.5 Da li građani imaju mogućnost neposrednog učešća u zakonodavnom postupku?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko postoje zakoni koji podstiču građanske inicijative, referendumne i druga sredstva neposrednog građanskog pokretanja ili usvajanja zakona.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje zakoni u kojima bi bilo precizirano na koji način građani mogu da se angažuju u pokretanju inicijative za usvajanje ili odobravanje zakona kroz građanske inicijative ili organizovanje referenduma.				

4.3. O INFORMACIJAMA (ČLANOVI 10. i 13. UNCAC)

4.3.1 Da li postoji zakon o pristupu informacijama?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko je na snazi zakon koji jemči pravo pristupa vladinim dokumentima. Izuzeci se mogu napraviti iz razloga nacionalne bezbednosti ili zaštite privatnosti, ali ti izuzeci treba da budu ograničeni po obimu. Svi ostali vladini dokumenti treba da budu dostupni na zahtev javnosti.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoji zakonodavni akt koji jemči pravo na informisanje javnosti. 'NE' ukoliko takav zakon postoji, ali su izuzeci koji su u zakonu utvrđeni suviše dvosmisleni, što može dovesti do zloupotrebe odredbi o izuzecima iz razloga zaštite privatnosti ili nacionalne bezbednosti.				

4.3.2 Da li je zakon kojim se uređuje pitanje pristupa informacijama od javnog značaja sveobuhvatan?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko zakon jemči da građani imaju pravo da traže, dobiju, objave i šire informacije dobijene od organa vlasti. Tim zakonom se utvrđuje odgovarajući institucionalni/zvanični mehanizam pomoću koga građani mogu da traže uvid u vladinu dokumentaciju na osnovu tog zakona o dostupnosti informacija od javnog značaja. Zakonom se utvrđuje i žalbeni mehanizam za slučaj da zahtevi za dobijanje informacija budu odbačeni. Zakonom se zahteva da organi vlasti navedu razloge za odbijanje zahteva za dostavljanje informacija.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko zakon o kome je reč nije u dovoljnoj meri sveobuhvatan da građanima jemči pravo da traže, dobiju, objave i šire informacije dobijene od organa vlasti. Može se dogoditi da postoje značajne pravne praznine u zakonu koje se odražavaju na funkcionisanje samog zakona, uključujući tu nepostojanje zvaničnog mehanizma pomoću koga građani mogu da traže informacije od vlasti i da pristupe takvim informacijama, ili se možda radi o skupim i nedostupnim žalbenim postupcima, ili o nedovoljnoj konkretnosti obrazloženja vlade o tome zbog čega su odbijeni zahtevi za pružanje informacija.				

4.3.3 Da li parlament igra aktivnu ulogu u budžetskom procesu kako bi na taj način obezbedio da dovoljna sredstva budu opredeljena za delotvorno sprovođenje svakog zakona o dostupnosti informacija?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko parlament ili neki njegov odbor koriste zakonodavna sredstva za pomni nadzor i praćenje kako bi se obezbedilo da se formira i održava odgovarajući regulatorni organ koji će obezbediti dostupnost informacija.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje zakonodavna sredstva ili se postojeća sredstva ne koriste kako bi se omogućile odgovarajuće izmene i dopune državnog budžeta ili sprovođenje istrage i postavljanje pitanja kroz koja bi se ukazalo na problem nepostojanja dovoljnih finansijskih sredstava.				

4.3.4 Mogu li građani i/ili novinari u razumnom roku da pristupe parlamentarnoj dokumentaciji o procesima koji se u parlamentu odvijaju, kao i izveštajima parlamentarnih odbora?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	Građani/novinari mogu da pristupe dokumentaciji o parlamentarnim procesima i izveštajima parlamentarnih odbora u onlajn vidu, ili tražene podatke mogu dobiti u roku od jednog meseca. Uvid u dokumentaciju je besplatan ili se naplaćuju samo troškovi fotokopiranja.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	Građani/novinari nemaju mogućnost onlajn pristupa dokumentaciji o parlamentarnim procesima niti izveštajima parlamentarnih odbora, ili im je potrebno više od jednog meseca da bi došli do tih podataka. Za pribavljanje podataka može biti potrebna poseta određenoj kancelariji, koja se nalazi u regionalnoj/nacionalnoj prestonici. Troškovi uvida u dokumentaciju su toliki da imaju efekat odvratanja na većinu građana/novinara.				

4.4. O UREĐENJU LOBIRANJA

4.4.1 Da li postoje obavezujuća pravila kojima se uređuje pitanje lobiranja u parlamentu?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko su parlament ili neki eksterni organ utvrdili i sprovode precizan propis kojim se uređuje pitanje lobiranja među poslanicima, tj. njihovog pridobijanja za određenu ideju ili stvar koju propagiraju lobisti.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoji propis koji bi se odnosio na lobiranje među poslanicima ili ukoliko se taj propis ne primenjuje na pravičan i primeren način.				

4.4.2 Da li lobisti moraju da se registruju u parlamentu?		Da	Ne	Delimično	Nema podataka
		☐	☐	☐	☐
Objašnjenja		Preporuke			
Kriterijumi za bodovanje za "DA"	'DA' ukoliko svako ko lobira nekog poslanika mora da se upiše u javni registar lobista.				
Kriterijumi za bodovanje za "NE"	'NE' ukoliko ne postoje pravila kojima se uređuje lobiranje među poslanicima ili ukoliko se ta pravila ne primenjuju na pravičan i primeren način.				

DODATAK

KRAĆA VERZIJA PRIRUČNIKA ZA SAMOPROCENU

PITANJA ZA EVALUACIJU

1. Planiranje i praćenje borbe protiv korupcije

1.1. O parlamentarnom potvrđivanju UNCAC

1.1.1. Da li su poslanici u vašoj zemlji javno potvrdili UNCAC?

1.1.2. Da li je bilo bilo kakvog upoznavanja sa ili obuke parlamentaraca i zaposlenih u parlamentarnim službama za UNCAC?

1.2. O angažovanju parlamenta u planiranju i praćenju Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije (članovi 5(3), 10. UNCAC)

1.2.1. Da li su poslanici bili uključeni u nacionalnu ocenu primene strategije protiv korupcije, zakona i/ili propisa?

1.2.2. Da li nacionalna strategija protiv korupcije ima okvir za praćenje (sa konkretnim ciljevima i merljivim pokazateljima)?

1.2.3. Da li su javno dostupne informacije koje opisuju taj okvir za praćenje i njegove rezultate za Nacionalnu strategiju protiv korupcije?

1.2.4. Da li je parlament konkretno pomenut u nacionalnoj strategiji i izveštajima o napretku kao institucija koja ima da igra neku ulogu kako bi osigurao praćenje po preporukama za izveštaje o realizaciji borbe protiv korupcije?

1.3. O angažovanju parlamenta u zvaničnom mehanizmu za ocenu usklađenosti sa UNCAC (članovi 5(1 i 3), 63. UNCAC)

1.3.1. Da li postoji neki parlamentarni odbor koji je pozvan da učestvuje u oceni usklađenosti i praćenju primene UNCAC?

1.3.2. Da li je ovaj odbor aktivan (npr. da li je ovaj odbor održavao slušanja ili sastanke, da li je tražio savet i prikupljao činjenice iz izvora trećih lica, itd.)?

1.3.3. Ako je vlada primenila obaveznu kontrolnu listu UNCAC za samoprocenu o poštovanju Konvencije, da li su poslanici angažovani u ovom procesu?

1.3.4. Da li su poslanici obavešteni o rezultatima ovog procesa?

1.3.5. Ako su poslanici upoznati sa rezultatima iz ove kontrolne liste za samoprocenu, da li su oni odgovorili na preporuke date u izveštaju odgovarajućim utvrđivanjem zakonodavne agende, i/ili jačanjem uloge parlamenta?

1.3.6. Da li su poslanici imali priliku da revidiraju i doprinesu nacionalnim izveštajima koje Vlada dostavlja drugim regionalnim mehanizmima za praćenje korupcije?

1.4. O angažovanju parlamenta sa telima za borbu protiv korupcije (članovi 6. i 36. UNCAC)

1.4.1. Da li postoje zakonske odredbe po kojima parlament ima nadzornu ulogu nad glavnim telom ili telima za borbu protiv korupcije?

- 1.4.2. U praksi, da li je parlament u stanju da vrši nadzor nad ovim telima za borbu protiv korupcije?
- 1.4.3. Da li parlament igra aktivnu ulogu u procesu usvajanja budžeta kako bi osigurao da antikorupcijsko telo(a) ima(ju) dovoljno resursa da realizuju svoje mandate?
- 1.4.4. Da li su poslanici bili uključeni u aktivnosti oko podizanja antikorupcijske svesti javnosti, u saradnji sa antikorupcijskim telom(ima)?

1.5. O izveštavanju parlamenta o borbi protiv korupcije (članovi 10, 5(3), 63. UNCAC)

- 1.5.1. Da li postoje sistematske procedure koje omogućavaju poslanicima (a naročito, konkretnim antikorupcijskim odborima) da ispituju izvršnu vlast o pitanjima i izveštajima koji se odnose na korupciju?
- 1.5.2. U praksi, da li poslanici mogu da koriste ove procedure i da ispituju izvršnu vlast o pitanjima i izveštajima koji se odnose na korupciju?
- 1.5.3. Da li parlament ima pristup izveštajima od vlade o napreku u borbi protiv korupcije?

1.6. O relevantnosti i delotvornosti međunarodne podrške (član 60. UNCAC)

- 1.6.1. Da li je obezbeđena bilo kakva pomoć kako bi se pomoglo poslanicima da igraju delotvorniju ulogu u sprečavanju korupcije?
- 1.6.2. Da li su ovi programi imali pozitivan uticaj?

2. Finansijski nadzor

2.1. O transparentnosti procesa usvajanja budžeta (član 9(2) UNCAC)

- 2.1.1. Da li se proces usvajanja budžeta odvija na transparentan način u fazi debate (tj. pre konačnog usvajanja), uz aktivno angažovanje poslanika?

2.2. O ovlašćenjima parlamenta da odobrava sve prihode i rashode

- 2.2.1. Da li poslanici imaju ovlašćenje da odobravaju sve prihode (poreske stope, tantijeme, strukture naknada)?
- 2.2.2. U praksi, da li parlament odobrava sve prihode?
- 2.2.3. Da li je odobrenje parlamenta takođe potrebno za 'značajne javne rashode', uključujući i za odbranu i druge 'osetljive' programe, i za lične budžete izvršnih vlasti?
- 2.2.4. U praksi, da li parlament odobrava ove rashode?
- 2.2.5. Da li ukazi izvršne vlasti o javnim finansijama zahtevaju naknadnu reviziju i odobrenje parlamenta?
- 2.2.6. U praksi, da li se traži odobrenje parlamenta u pogledu takvih ukaza izvršne vlasti?

2.3. O budžetu parlamenta i budžetima agencija za podršku parlamentu

- 2.3.1. Da li parlament ima ovlašćenje da formuliše i odobrava svoj sopstveni budžet i budžete svojih agencija za podršku?

- 2.3.2. Da li postoje sredstva koja su konkretno namenjena za opoziciju u budžetu parlamenta?
- 2.3.3. Da li budžet parlamenta uključuje osiguranje sredstava za profesionalce zaposlene u parlamentu za podršku odborima?

2.4. O standardima izveštavanja

- 2.4.1. Da li postoje standardi za redovno izveštavanje parlamenta o stvarnim prihodima, rashodima i rezultatima?
- 2.4.2. U praksi, da li postoji sistem koji dobro funkcioniše za izveštavanje parlamenta o realizaciji koji pokazuje šta je postignuto sredstvima koja su potrošila ministarstva?

2.5. O odboru za nadzor nad budžetom parlamenta (npr. odboru za javne finansije)

- 2.5.1. Da li postoji odbor za nadzor nad budžetom ili odbor za javne finansije?
- 2.5.2. Da li njim predsedava opozicija?
- 2.5.3. Da li sastav tog odbora ima uticaj na njegovu sposobnost da izvršava svoju nadzornu funkciju? (tj. da li članovi odbora iz opozicije mogu da utiču na rad odbora u istoj meri kao i bilo koji drugi član odbora)?
- 2.5.4. Da li se redovno sastaje odbor za nadzor nad budžetom?
- 2.5.5. Kada je potrebno, da li odbor inicira nezavisne istrage finansijskih neregularnosti?
- 2.5.6. Da li poslanici mogu da dobiju nefinansijske (tj. o realizaciji) informacije koje se odnose na rashode?
- 2.5.7. Da li Vlada razmatra preporuke odbora za nadzor nad budžetom ili za javne finansije i primenjuje ih kada je to primereno?

2.6. O ovlašćenjima parlamenta da poziva svedoke

- 2.6.1. Da li poslanici imaju ovlašćenje da tokom javnih slušanja pred odborima pozivaju svedoke, uključujući ministre i funkcionere?
- 2.6.2. U praksi, da li skupštinski odbori organizuju javna slušanja o budžetu i rezultatima vladinih ministarstava na kojima se čuju svedočenja izvršne vlasti i drugih (npr. zainteresovanih strana na koje se odnose programi ministarstava)?

2.7. O delovanju parlamenta po pitanju prihoda od prirodnih resursa i transparentnosti (članovi 9(1,2) i 10. UNCAC)

- 2.7.1. Postoji li jedan (ili više) skupštinskih odbor(-a) koji su odgovorni za stalno praćenje prihoda koje ostvaruju ekstraktivne industrije (npr. Odbor za energetiku ili Odbor za šumarstvo i životnu sredinu ili Odbor za rudarstvo, itd.)?
- 2.7.2. Da li članovi odbora iz opozicione partije imaju mogućnost da utiču na rad odbora?
- 2.7.3. Da li odbor redovno zaseda?
- 2.7.4. Da li Vlada razmatra i sprovodi preporuke odbora gde je to primereno?

- 2.7.5 Da li su poslanici uključeni u odluke o vađenju prirodnih resursa?
- 2.7.6 Da li se javno objavljuje postupak dodele dozvola za istraživanje, razvoj i proizvodnju privatnim kompanijama?
- 2.7.7 Da li parlament može da razmatra sve ugovore koji se tiču vađenja prirodnih resursa pre nego što oni budu zaključeni?
- 2.7.8 Da li je parlament uključen u raspodelu prihoda od ekstraktivnih industrija?
- 2.7.9 Da li parlament raspolaže dovoljnim kapacitetom u ljudstvu, stručnim znanjima i obukom koji obezbeđuju stalno praćenje resursa i transparentnost?
- 2.8 O kapacitetu parlamenta za finansijsku analizu (član 9(2) UNCAC)**
- 2.8.1 Da li parlament raspolaže dovoljnim kapacitetom u ljudstvu za stalno praćenje vladine finansijske prakse, uključujući stručne zaposlene u parlamentu?
- 2.8.2 Da li je skupštinska infrastruktura i tehnička opremljenost adekvatna da poslanicima omogući da delotvorno obavljaju nadzornu funkciju?
- 2.8.3 Da li je uspostavljena nezavisna parlamentarna kancelarija za budžet koja jača tehničke kapacitete parlamenta za tumačenje budžetskih i ekonomskih podataka i koja poslanicima obezbeđuje objektivnu, blagovremenu i nezavisnu analizu?
- 2.9 O kontroli parlamenta nad izvršnom vlašću (član 9(2) UNCAC)**
- 2.9.1 Da li postoji zakonski propis ili drugi instrumenti koji daju smernice izvršnoj vlasti za korišćenje svih finansijskih instrumenata, uključujući nabavke, ugovor, bespovratna sredstva i zajmove?
- 2.9.2 Da li parlament odobrava izdatke iz fonda za nepredviđene situacije ili drugih fondova za koje nije utvrđena konkretna namena?
- 2.10 O korišćenju ocene usklađenosti u parlamentu (član 9(2) UNCAC)**
- 2.10.1 Da li nezavisna revizorska institucija dostavlja parlamentu izveštaj o utvrđenim činjenicama?
- 2.10.2 Da li parlament postavlja rukovodioca nezavisne revizorske institucije?
- 2.10.3 Da li postoji najmanje jedan parlamentarni odbor koji je zadužen za razmatranje i analizu svih značajnih revizorskih izveštaja, sa odgovarajućim resursima za izvršenje ovog zadatka?
- 2.10.4 Da li se revizorski izveštaji o godišnjim finansijskim izveštajima bezbednosnog sektora (vojske, policije, obaveštajnih službi) i drugih „osetljivih“ programa dostavljaju parlamentu (ili nadležnom odboru)?
- 2.10.5 Da li funkcioner sačinjava izveštaj koji je dostupan parlamentu o koracima koje je preduzeo radi postupanja po preporukama revizora ili utvrđenim činjenicama koje ukazuju da postoji potreba da se preduzmu mere za zaštitu prava?
- 2.11 O sprečavanju pranja novca i angažovanju parlamenta na povraćaju sredstava (članovi 14. i 58. UNCAC)**

- 2.11.1 Da li je u vašoj zemlji donet zakon o sprečavanju i otkrivanju pranja novca?
- 2.11.2 Da li je osnovana Jedinica za finansijske istrage?
- 2.11.3 Da li Jedinica podnosi izveštaj parlamentu i odgovara na preporuke i dobija sredstva iz budžeta od parlamenta?
- 2.11.4 Da li su u poslednjih pet godina vođeni sudski postupci zbog pranja novca?
- 2.11.5 Da li su nadoknađena bilo koja sredstva stečena korupcijom?

3 Standardi ponašanja

3.1 O uspostavljanju standarda državnih službi (član 7. UNCAC)

- 3.1.1 Da li je parlament kroz zakonski propis uspostavio standarde za državne službe, uključujući postavljenje, nadoknade i mere za utvrđivanje odgovornosti?

3.2 O mehanizmu etike i ponašanja (članovi 7(3), 8, 52(5 i 6) UNCAC)

- 3.2.1 Da li je uspostavljen zvanični mehanizam etike i ponašanja za poslanike, koji je nezavisan?
- 3.2.2 Da li su poslanici iz svih partija aktivno bili uključeni u izradu mehanizma etike i ponašanja?
- 3.2.3 Da li postoje konkretna pravila u mehanizmu etike i ponašanja koja obuhvataju sve izvore plaćanja ili činjenja usluga?
- 3.2.4 Da li postoje odredbe za poslanike koje im omogućavaju da dobiju nepristrasne i informisane savete o mehanizmima etičkog kodeksa i ponašanja?
- 3.2.5 Da li postoje odredbe da poslanici svake godine prijavljuju imovinu i prihod, uključujući i onu članova porodice konkretnom pravnom subjektu ili telu koje je zaduženo za vođenje ovakvih evidencija?
- 3.2.6 Da li se u praksi delotvorno sprovode ove odredbe za sistematsko prijavljivanje i dostavljanje izjava o imovini i prihodima?
- 3.2.7 Da li prijave imovine i prihoda od strane parlamentaraca podležu eksternoj reviziji?
- 3.2.8 Da li postoji zakon koji reguliše finansiranje kampanje? Da li postoje ustanovljenja ograničenja za troškove kampanje koja podležu reviziji?
- 3.2.9 Da li su uspostavljene informacije o odredbama mehanizma etike i ponašanja za poslanike?
- 3.2.10 Da li postoji zakonsko ograničenje za poslanike u vezi garantovanja budućeg zaposlenja u vladi pre podnošenja ostavke?
- 3.2.11 Da li je na snazi neki propis kojim se uređuje finansiranje političkih stranaka i javno obelodanjivanje podataka o takvom finansiranju?
- 3.2.12 Da li su na snazi neke zakonske odredbe kojima se obezbeđuje da se etička pravila i pravila ponašanja na pravičan način poštuju i sprovode?

3.3 O sukobu interesa

- 3.3.1 Da li postoji jasna definicija „sukoba interesa“?
- 3.3.2 Da li poslanici imaju zakonsku obavezu da prijave sukob interesa?
- 3.3.3 Da li posle prijave sukoba interesa sledi izuzeće ili uzdržavanje od učešća u parlamentarnoj raspravi ili glasanju o pitanjima koja se odnose na taj sukob interesa?
- 3.3.4 Da li se prijava sukoba interesa negde zvanično evidentira (npr. u javnom registru) kako bi javnost bila upućena u nju?

3.4 O žalbama koje se ulažu protiv poslanika i o istragama

- 3.4.1 Da li postoji procedura koja bi omogućila građanima da ulože žalbu protiv nekog poslanika?
- 3.4.2 Da li su predviđene određene sankcije ukoliko se ta žalba usvoji i potvrdi?

3.5 O pravnom okviru za poslanički imunitet (član 30. stav 2. UNCAC)

- 3.5.1 Da li je na snazi sistem poslaničkog imuniteta?
- 3.5.2 Da li su utvrđeni jasni, uravnoteženi, transparentni i sprovodljivi postupci za ukidanje poslaničkog imuniteta u slučajevima kada poslanici, za vreme trajanja svog parlamentarnog mandata, počine neko krivično delo ili povredu etičkih normi?
- 3.5.3 Da li su na snazi neka pravila kojima se utvrđuje da se poslanički imunitet ne primenjuje na postupke koje su poslanici-pojedinci preduzimali pre nego što su stupili na dužnost poslanika ili pošto su otišli sa javne funkcije?
- 3.5.4 U proteklih pet godina da li su poslanici koristili poslanički imunitet da izbegnu krivično gonjenje za navodnu korupciju ili druge kriminalne radnje?

4 Dostupnost parlamenta i veze i odnosi sa građanima

4.1 O civilnom društvu (član 13. UNCAC)

- 4.1.1 Da li parlament angažuje civilno društvo, medije i eksperte (uključujući tu međunarodne agencije i druge nevladine ustanove) na javnim slušanjima koja se organizuju u odborima i na konsultacijama posvećenim sprečavanju korupcije?

4.2 O biračkom telu (član 13. UNCAC)

- 4.2.1 Da li poslanici imaju funkcionalne i dostupne regionalne ili lokalne kancelarije za susrete s biračima?
- 4.2.2 Da li su opredeljena dovoljna novčana sredstva za putovanja, kako bi se poslanicima omogućilo da se redovno sastaju s biračima?
- 4.2.3 Postoji li procedura pomoću koje građani i grupe civilnog društva mogu dostavljati svoje podneske nekom parlamentarnom odboru?
- 4.2.4 Da li poslanici obaveštavaju svoje biračko telo o aktivnostima u radu na budžetu, o

zakonodavnim aktivnostima i o nadzoru?

4.2.5 Da li građani imaju mogućnost neposrednog učešća u zakonodavnom postupku?

4.3 O informacijama (članovi 10. i 13. UNCAC)

4.3.1 Da li postoji zakon o pristupu informacijama?

4.3.2 Da li je zakon kojim se uređuje pristup informacijama od javnog značaja sveobuhvatan?

4.3.3 Da li parlament igra aktivnu ulogu u budžetskom procesu kako bi na taj način obezbedila da dovoljna sredstva budu opredeljena za delotvorno sprovođenje svakog zakona o dostupnosti informacija?

4.3.4 Mogu li građani i/ili novinari u razumnom roku da pristupe parlamentarnoj dokumentaciji o procesima koji se u parlamentu odvijaju, kao i izveštajima parlamentarnih odbora?

4.4 O uređenju lobiranja

4.4.1 Da li postoje obavezujuća pravila kojima se uređuje pitanje lobiranja u parlamentu?

4.4.2 Da li lobisti moraju da se registruju u parlamentu?

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj u Srbiji

Internacionalnih brigada 69

11000 Beograd

Srbija

Tel. +381 11 2040 400 Fax. +381 11 3444 300

www.rs.undp.org

© 2015, UNDP Srbija.